

Opera Narodowa

TANKRED

Gioacchino Rossini

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
ROK ZAŁOŻENIA 1870

Mecenas Kultury Polskiej

ul. Chałubińskiego 8,
00-950 Warszawa, Skr. poczt. 129,
Telefon: (22) 690 30 00, Telefax: (22) 830 01 13
<http://www.handlowy.com.pl> e-mail: listy@bh.com.pl

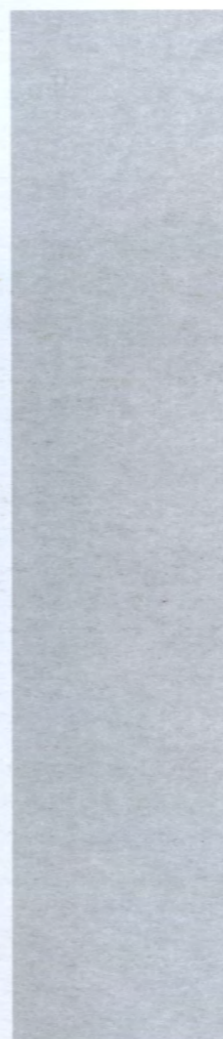

Opera Narodowa

Rok narodzin / Founded in 1778

Dyrektor naczelny
General Director
Waldemar Dąbrowski

Dyrektor artystyczny i muzyczny
Artistic and Music Director
Jacek Kasprzyk

Gioacchino Rossini

TANKRED

Tancredi

Warszawa 2000

Gioacchino Rossini

TANCRÉD

Tancredi

Opera bohatera w dwóch aktach / Heroic opera in two acts

Libretto **Gaetano Rossi**
według dramatu Woltera / after Voltaire's play
uzupełnione przez Luigiego Lechi / with additions by Luigi Lechi
Oryginalna wersja językowa / In the original Italian

Kierownictwo muzyczne / Conductor **Alberto Zedda**
Inscenizacja i reżyseria / Producer and Director **Tomasz Konina**
Oprawa scenograficzna / Stage Arrangement **Boris F. Kudlička**
Kostiumy / Costumes Designer **Zofia de Iñes**
Przygotowanie chóru / Chorus Master **Bogdan Gola**
Reżyseria świateł / Lighting Designer **Stanisław Zięba**
Współpraca muzyczna / Music Cooperation **Stawek A. Wróblewski**

Soliści, Chór i Orkiestra Teatru Wielkiego - Opery Narodowej
Soloists, Chorus and Orchestra of the Teatr Wielki - National Opera
Statyści / Extras

Prapremiera / World première
Gran Teatro La Fenice, Wenecja, 6 lutego / February 1813

Premiera polska / Polish première
Teatr Narodowy przy Placu Krasińskich, Warszawa, 21 czerwca / June 1818

Premiera obecnej inscenizacji / Première of this production
Teatr Wielki - Opera Narodowa, Warszawa, 30 stycznia / January 2000

Gioacchino Rossini

(1792-1868)

Uczył się początkowo gry na fortepianie i śpiewu, później zaś studiował kompozycję w Liceum Filharmonicznym w Bolonii. W wieku 14 lat napisał swoją pierwszą operę *Demetriusz i Polibiusz*, wystawienia do-czekała się ona dopiero później, w nowo opracowanej wersji. Pierwszą operą, w której młody Rossini objawił się muzycznemu światu, była *La cambiale di matrimonio* (*Weksel małżeński*), napisana w 1810 przez 18-letniego kompozytora na zamówienie weneckiego teatru San Moisè. Następne dzieła to: *L'equivoco stravagante* (*Dziwaczne nieporozumienie*), *La scala di seta* (*Jedwabna drabinka*), *La pietra del paragone* (*Kamień probierczy*), *Signor Bruschino*, kantata *Didone abbandonata* (*Dydona opuszczona*), oratorium *Cyrus w Babilonie*. Rossini staje się popularny. Jednak pierwszy poważny sukces przynosi mu dopiero napisana w 1813 roku opera *Tankred w Syrakuzach*, oparta na tragedii Woltera, a kamieniem milowym na drodze do wielkiej sławy staje się wystawiona w tym samym roku świetna opera komiczna *Włoszka w Algierze*. W dalszym ciągu powstają: *Elisabeth, regina d'Inghilterra* (*Elżbieta, królowa Anglii*), *Turek we Włoszech*, i wreszcie następuje bezprzykładny triumf *Cyrylika sewilskiego* (nb. po kompletnym niepowodzeniu premierowego przedstawienia). Rossini staje u szczytu sławy, którą utwierdzają następne dzieła: *La gazza ladra* (*Sroka złodziejka*), *Otello* i *Semirami-da*. Z końcem 1823 roku wyjeżdża do Londynu (wraz z małżonką, wybitną śpiewaczką), gdzie zostaje zaangażowany jako dyrygent całego cyklu swoich oper, następnie zaś osiada w Paryżu, otrzymując stanowisko dyrektora tamtejszej Opery Włoskiej. Ogółem w ciągu 19 lat Rossini stworzył 38 oper oraz szereg innych utworów wokalnych i instrumentalnych, staje u szczytu sławy i powodzenia materialnego. Ostatnią jego operą był *Wilhelm Tell*, napisany dla Opery Paryskiej w 1829 roku. Od tego czasu oprócz *Stabat Mater* nie skomponował już żadnego większego dzieła.

Rossini to bez wątpienia jeden z najświetniejszych w historii kompozytorów operowych i jemu to w przeważającej mierze zawdzięcza muzyka włoska ponowny wzrost swoich wpływów i znaczenia na terenie Europy. Najistotniejsze cechy jego talentu to wyjątkowa łatwość inwencji melodycznej, nieporównany zmysł humoru, wyrażanego muzycznymi środkami, trafność muzycznej charakterystyki osób lub sytuacji. Dlatego też był Rossini nade wszystko mistrzem w dziedzinie opery buffa i w jego właśnie twórczości ten gatunek muzyczny osiągnął szczyty rozkwitu. Nie znaczy to, by należało lekceważyć twórczość Rossiniego w zakresie opery seria, reprezentowanej m.in. przez takie dzieła, jak: *Tankred*, *Otello*, *Mojżesz*, a przede wszystkim *Wilhelm Tell*. Dobry smak, zgrabność konstrukcji i niezwykła finezja łączą się u Rossiniego z prostotą użytych środków (np. w zakresie instrumentacji). Opery Rossiniego przynoszą ponowny rozkwit stylu tzw. włoskiego bel canto, kontynuowanego następnie przez Belliniego, Donizettiego i częściowo także Verdiego (we wczesnym okresie jego twórczości).

Józef Kański

ROSSINI

21 czerwca 1818**Tankred / Tancredi**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich**23 kwietnia 1819****Włoszka w Algierze / L'Italiana in Algeri**(pod tytułem *Sycylianka w Algierze*)
Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich**11 lutego 1820****Szczeńliwe oszukanie / L'inganno felice**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizacja przeniesiona później do Teatru Wielkiego)**24 marca 1820****Mały Poucet / Le Petit Poucet**(balet Louisa Thierry'ego do muzyki Rossiniego i innych kompozytorów)
Choreografia: Louis Thierry
Dyrygent: Karol Kurpiński (?)
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich**17 marca 1824****Turek we Włoszech / Il Turco in Italia**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizacja przeniesiona później do Teatru Wielkiego)**22 lutego 1825****Sroka złodziejka / La gazza ladra**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizacja przeniesiona później do Teatru Wielkiego)**29 października 1825****Cyrułek sewilski / Il barbiere di Siviglia**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizację tę wykonano na otwarciu Teatru Wielkiego)**8 grudnia 1826****Włoszka w Algierze / L'Italiana in Algeri**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizacja przeniesiona później do Teatru Wielkiego)**14 czerwca 1828****Otello**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizacja przeniesiona później do Teatru Wielkiego)**29 sierpnia 1829****Kopciuszek / La Cenerentola**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizacja przeniesiona później do Teatru Wielkiego)**7 grudnia 1829****Semiramida / Semiramide**(wykonanie koncertowe fragmentów)
Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich**27 marca 1830****Hrabia Ory / Le Comte Ory**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich
(inscenizacja przeniesiona później do Teatru Wielkiego)**8 czerwca 1830****Kupiec obrazów oszukany / Le Marchand de tableaux trompé**(balet Stéphane'a Ballothe do muzyki Rossiniego)
Choreografia: Stéphane Ballothe
Dyrygent: Józef Stefani (?)
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich**27 marca 1831****Wilhelm Tell / Guillaume Tell**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Narodowy przy Placu Krasieńskich**25 sierpnia 1833****Armida**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Wielki**17 czerwca 1837****Włoszka w Algierze / L'Italiana in Algeri**Dyrygent: Karol Kurpiński
Teatr Wielki**9 września 1837****Rycerz i wieszczka / Le Guerrier et la Fée**(balet Armanda Vestrisa do muzyki Rossiniego i innych kompozytorów)
Choreografia: Maurice Pion
Dyrygent: Józef Stefani (?)
Teatr Wielki**29 lipca 1843****Otello**Dyrygent: Jan Quattrini
Teatr Wielki**30 maja 1844****Miranda**(balet Filippa Taglioniego do muzyki Auber'a i Rossiniego)
Choreografia: Paul Taglioni
Dyrygent: Józef Stefani (?)
Teatr Wielki**8 lutego 1845****Sroka złodziejka / La gazza ladra**Dyrygent: Jan Quattrini (?)
Teatr Wielki**9 czerwca 1855****Wilhelm Tell / Guillaume Tell**(pod tytułem *Carlo il Temerario*)
Dyrygent: Jan Quattrini
Teatr Wielki

Ange.
Alta sig. Ade

26 lipca 1862

Signor Bruschino

Dyrygent: Jan Quattrini (?)
Teatr Wielki

3 maja 1865

Semiramida / Semiramide

Dyrygent: Jan Quattrini (?)
Teatr Wielki

30 października 1865

Kopciuszek / La Cenerentola

Dyrygent: Jan Quattrini (?)
Teatr Wielki

14 lutego 1866

Włoszka w Algierze / L'Italiana in Algeri

Dyrygent: Jan Quattrini (?)
Teatr Wielki

9 marca 1866

Kamień probierczy / La pietra del paragone

Dyrygent: Jan Quattrini (?)
Teatr Wielki

28 marca 1866

Stabat Mater

Dyrygent: Jan Quattrini (?)
Teatr Wielki

5 listopada 1866

Mojżesz / Mosè in Egitto

Dyrygent: L. Orsini
Teatr Wielki

21 listopada 1867

Otello

Dyrygent: Jan Quattrini
Teatr Wielki

21 stycznia 1871

Hrabia Ory / Le Comte Ory

Dyrygent: Jan Quattrini
Teatr Wielki

9 października 1880

Kopciuszek / La Cenerentola

Dyrygent: Cesare Trombini
Teatr Wielki

2 stycznia 1903

Wilhelm Tell / Guillaume Tell

Dyrygent: Vittorio Podesti
Teatr Wielki

11 listopada 1925

Cyrylik sewilski / Il barbiere di Siviglia

Dyrygent: Adam Dotzycki
Teatr Wielki

23 lutego 1933

Cyrylik sewilski / Il barbiere di Siviglia

Dyrygent: Tadeusz Mazurkiewicz
Teatr Wielki

23 stycznia 1946

Cyrylik sewilski / Il barbiere di Siviglia

Dyrygent: Tadeusz Mazurkiewicz
Scena Muzyczno-Operowa

Mallanotti Montresor

27 lutego 1957

Cyrylik sewilski / Il barbiere di Siviglia

Dyrygent: Bolesław Lewandowski
Państwowa Opera

16 października 1963

Soirées et matinées musicales

(balet Alfreda Rodriguesa do muzyki Brittena według Rossiniego)

Choreografia: Alfred Rodrigues

Dyrygent: Bohdan Wodiczko

Państwowa Opera

24 marca 1965

Cyrylik sewilski / Il barbiere di Siviglia

(w wykonaniu studentów PWSM)

Dyrygent: Bogusław Madej

Państwowa Opera

9 maja 1971

Cyrylik sewilski / Il barbiere di Siviglia

Dyrygent: Antoni Wit
Teatr Wielki

5 lipca 1980

Kopciuszek / La Cenerentola

Dyrygent: Mieczysław Nowakowski
Teatr Wielki

5 marca 1986

Włoszka w Algierze / L'Italiana in Algeri

Dyrygent: Robert Satanowski
Teatr Wielki

18 września 1992

Cyrylik sewilski / Il barbiere di Siviglia

Dyrygent: Andrzej Straszynski
Teatr Wielki

10 listopada 1995

Rossiniana

(balet Antala Fodora do muzyki Rossiniego)

Choreografia: Antal Fodor

Dyrygent: Wojciech Czepiel

Teatr Wielki - Opera Narodowa

23 lutego 1997

Ewa Podleś śpiewa Rossiniego

(recital arii operowych)

Dyrygent: Wojciech Michniewski

Teatr Wielki (wówczas pn. Teatr Narodowy)

13 lutego 1998

Semiramida / Semiramide

(inscenizowane wykonanie koncertowe)

Dyrygent: Grzegorz Nowak

Teatr Wielki (wówczas pn. Teatr Narodowy)

30 stycznia 2000

Tankred / Tancredi

Dyrygent: Alberto Zedda

Teatr Wielki - Opera Narodowa

Początek wielkiej kariery

Wiarosław Sandelewski

Rok 1813, pamiętny „bitwą narodów” pod Lipskiem, rozpoczął się dla Rossiniego niezbyt szczęśliwie, przyniósł mu bowiem niepowodzenie opery *Il signor Bruschino*. Nie wiemy, jak kompozytor odczuł tę porażkę, jeśli jednak nawet uważał ją za niepowodzenie przejściowe i nie wziął zbyt głęboko do serca, to na pewno nie przypuszczał, że ów rok, rozpoczęty tak niefortunnie, stanie się przełomowy w jego życiu i będzie początkiem sukcesów i triumfów, które wysuną go na czoło kompozytorów operowych epoki. Pod koniec 1813 roku 21-letni Gioacchino Rossini był już we Włoszech: gwiazdą pierwszej wielkości. Ów błyskawiczny i olśniewający awans zawdzięczał dwu operom: *Tankredowi* i *Włoszce w Algierze*.

Tankred został wystawiony w weneckim Teatro La Fenice 6 lutego, w tydzień zaledwie po niepomyślnej premierze *Il signor Bruschino*. Dzieło należy do gatunku opery seria, a oficjalna jego nazwa brzmi *melodramma eroico* (opera bohaterska). Libretto Gaetana Rossiego (autora tekstu *Weksła małżeńskiego*) opiera się na tragedii Woltera pod tym samym tytułem, nie należącej zresztą do szczególnie udanych. *Tankred*, książę Tarentu i jeden z protagonistów pierwszej wyprawy krzyżowej, jest postacią historyczną, tragedia Woltera jednak z historią liczy się równie mało jak filmy Cecila de Mille i stanowi swobodną fantazję literacką inspirowaną niektórymi epizodami z *Jerozolimy wyzwolonej* Tassa. Postać tytułowa to rycerz bez skazy, bohaterski obrońca zarówno sycylijskich Syrakuz przed najazdem Saracenów, jak i honoru swej ukochanej Amenaidy, niesłusznie posądzonej o porozumienie z nieprzyjacielem.

Libretto opery na ogół dość wiernie trzyma się osnowy tragedii, wprowadza jednak odmienne zakończenie. U Woltera *Tankred* po zwycięskiej walce z Solamirem, wodzem Saracenów, ciężko ranny, umiera na oczach zrozpaczonej Amenaidy. Takie zakończenie nie odpowiadało ówczesnym gustom publiczności, librecista Rossi zatem zmodyfikował fabułę: Saraceni zostają odparci, Syrakuzy cieszą się z odzyskanego pokoju, a *Tankred* poślubia Amenaidę.

Przy okazji następnego wystawienia opery w Ferrarze, w kilka tygodni po premierze weneckiej, wprowadzono zakończenie zgodne z tragedią Woltera. Rossini napisał wówczas nowy finał (który niestety nie zachował się), innowacja ta jednak nie spotkała się z życzliwym przyjęciem i na dalszych przedstawieniach powrócono do wersji pierwotnej. [Muzyka tra-

gicznego finału *Tankreda* przez długi czas uchodziła za zaginioną. Dopiero niedawno została odnaleziona w zbiorach rodziny hrabiów Lechi w Brescii, dokąd dostała się za pośrednictwem śpiewaczki Adelajdy Malanotte. Dzieje rękopisu i szczegółową analizę muzyki ogłosił muzykolog amerykański Philipp Gossett w rozprawie *The Tragic Finale of Tancredi* („Bollettino del Centro Rossiniano di Studi”) - przypis autora].

Z relacji prasy weneckiej wynika, że premiera *Tankreda* miała przebieg dość pechowy: wskutek niedyspozycji dwóch wykonawczyń ról głównych: Adelajdy Malanotte (Tankred) i Elisabetty Manfredini (Amenaide), przedstawienie musiano przerwać w połowie II aktu. To samo powtórzyło się również następnego dnia i dopiero trzecie przedstawienie odbyło się bez przeszkód. Opera, przyjęta życzliwie, osiągnęła w sumie 15 przedstawień. Jak widać, *Tankred* miał powodzenie; dalekie jednak od triumfu, o którym mówi Stendhal (notabene nieobecny wówczas w Wenecji). Dopiero po gorącym przyjęciu opery w innych teatrach włoskich również i weneccjanie przekonali się do niej. *Tankred* zdobył wówczas tak wielką popularność, że melodie jego rozbrzmiewały zarówno w pałacach arystokratów, jak i wśród gondolierów, a Stendhal nie przesadził pisząc, że gdyby w owym czasie przybył do Wenecji sam Napoleon, nie zdołałby odwrócić uwagi mieszkańców miasta od Rossiniego. W krótkim czasie opera opanowała sceny wszystkich głównych teatrów europejskich, wszędzie przyjmowana z ogromnym entuzjazmem. Była również pierwszym dziełem Rossiniego wystawionym w Polsce (Warszawa, Teatr Narodowy, 1818). Najślawniejsze śpiewaczki epoki, jak Henrietta Sontag, Paulina Viardot-Garcia, Fanny Persiani i inne, podbijały tłumy w *Tankredzie*, a Giuditta Pasta, jedna z największych sopranistek dramatycznych wszystkich czasów, święciła triumfy w roli tytułowej. Aż do lat sześćdziesiątych ubiegłego stulecia *Tankred* był żelazną pozycją repertuaru operowego.

Dziś, gdy patrzymy na *Tankreda* z perspektywy półtora wieku, trudno nam zrozumieć nadzwyczajne sukcesy, jakie święcił on w swoim czasie. Opera jest artystycznie nierówna i obok ustępów niewątpliwie cennych zawiera szereg partii nieciekawych i konwencjonalnych. Dzisiejszego widza i słuchacza nie mógłby zadowolić stosunek słowa do muzyki; autor niewiele liczy się też z prawdą psychologiczną. Byłoby jednakże błędem stosować do opery Rossiniego miarę obcą ówczesnej operze włoskiej. *Tankred* należy jeszcze w pełni do stylu opery seria końca XVIII wieku, gdzie piękno dźwiękowe miało zdecydowaną przewagę nad pierwiastkiem dramatycznym. W czasach Rossiniego dużo większą wagę przywiązywano do klarowności, płynności i melodyjności muzyki niż do uwydatniania elementu dramatycznego. Goethe na przykład - jak to wyznał w liście do Zeltera z 3 grudnia 1834 - nie dostrzegł wcale w *Tankredzie* pierwiastka bohaterskiego i epickiego, widział w nim natomiast piękną „baśń” miłosną.

Rossini traktując *Tankreda* bardziej jako dzieło muzyki „absolutnej” niż jako dramat ze współdziałaniem muzyki, nie myślał bynajmniej o schlebianiu gustom mało wybrednych słuchaczy włoskich, lecz stosował się w pełni do panujących wówczas w filozofii europejskiej poglądów estetycznych na muzykę. Artur Schopenhauer w swym głównym dziele, *Die Welt als Wille und Vorstellung* (1819), pisał na ten temat: „Jeśli się chce dostosować zbyt ściśle muzykę do tekstu i nagiąć ją do akcji, zmusza się ją do mówienia obcym jej językiem. Żaden muzyk nie okazał się równie dalekim od tej wady jak Rossini. Muzyka jego mówi językiem jasnym i czystym, jej właściwym, tak że nie potrzebuje wcale pomocy słów i jest w stanie wywierać całą swą moc sugestywną, nawet jeśli jest wykonana przez same tylko instrumenty”. Również i Hegla bynajmniej nie raziła u Rossiniego niezgodność muzyki z tekstem, skoro w jego pośmiertnie wydanych *Lekcjach estetyki* (1835) czytamy: „Słuchając z uwagą jego [Rossiniego] melodii, zauważa się, że muzyka ta jest bogata w uczucie, przepojona duchem i opanowująca duszę i ciało, pomimo że element charakterystyki, tak drogi niemieckim poglądom na muzykę, jest w niej mało znaczący. Rossini często nie jest bynajmniej wierny tekstowi i wznosi się ze swymi melodiami ponad wszelkie góry, wskutek czego pozostaje jedynie wybór jednej z dwu postaw: albo trzymać się wiernie treści słów i być niezadowolonym z braku zgody między nią a muzyką, albo też oderwać się od niej i poddać czarowi swobodnej inwencji kompozytora, aby cieszyć się w pełni duchem, jaki w niej panuje”.

Adelaida Malanotte
pierwsza wykonawczyni roli tytułowej

Giuditta Pasta
w kostiumie Tankreda

TANKRED w Wenecji

Giuseppe Borsato: projekty scenograficzne do pierwszej inscenizacji, 1813

Przy tym wszystkim jednak nie można uważać *Tankreda* jedynie za piękny koncert wokalny w kostiumach. Na tle swoich czasów *Tankred* jeśli nawet nie był dziełem rewolucyjnym, to wprowadzał szereg elementów nowych, które korzystnie wyróżniają go z mnóstwa podobnych oper współczesnych. Kompozytor respektuje, w pełni formy będące wówczas w powszechnym użyciu, jednakże ożywia je nowym duchem. Nowością na tle ówczesnej włoskiej opery jest bogactwo kolorystyki dźwiękowej, symfoniczne traktowanie orkiestry i obfitość solowych partii powierzanych poszczególnym instrumentom. W partyturze pojawia się rożek angielski, prawdopodobnie po raz pierwszy od czasów Glucka. *Recitativo secco* jeszcze wprawdzie istnieje, lecz rola jego jest poważnie ograniczona. Wiele ustępów urzeka szlachetnością rysunku melodycznego i zespoleniem muzyki z akcją dramatyczną w stopniu o wiele większym niż w innych ówczesnych operach włoskich, nastawionych przede wszystkim na popis wokalny. Aczkolwiek dzieło powstało na zamówienie, a kompozytor nie miał żadnego wpływu na wybór i układ libretta, to jednak temat wybitnie mu odpowiadał i muzykę do niego pisał Rossini z pełnym przekonaniem. Sam zresztą był szczerym admiratorem Tassa, którego twórczość poznał w okresie studiów w Liceo Musicale. Nawiązał wówczas bliższe stosunki z Giovannim Giustim, inżynierem hydraulikiem z zawodu, a literatem z zamiłowań; udzielał mu on bezinteresownie lekcji literatury włoskiej. Rossini bardzo dużo na nich skorzystał i znakomicie rozszerzył swą ogólną kulturę intelektualną. Z poszczególnych partii *Tankreda* największą popularność zdobyła aria „Di tanti palpiti”, na temat której Paganini napisał słynne wariacje skrzypcowe. Uwertura opery do dziś utrzymuje się w repertuarze koncertowym. Mimo iż napisana w zasadzie do opery komicznej *Kamień probierczy*, nie razi wcale w operze seria, jaką jest *Tankred*, gdyż obok beztroskiej pogody nie brak w niej nastroju powagi i skupienia. (...) Świeżość inwencji, oryginalność języka oraz ciepło uczucia zapewniają *Tankredowi*, mimo wszystkich wad i usterek, wysoką rangę w dorobku artystycznym Rossiniego. Stendhal w książce, napisanej co prawda jeszcze przed powstaniem *Wilhelma Tella*, uważa *Tankreda* za najwybitniejsze osiągnięcie Rossiniego na polu opery seria, a dzisiejsi autorzy zgodni są w poglądzie, że muzyka *Tankreda* stanowi najbardziej sugestywną i płomienną ilustrację uczuć miłosnych, na jaką kiedykolwiek zdobył się Rossini. Można przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że w okresie tworzenia opery 21-letni autor przeżywał po raz pierwszy w życiu uczucia dużo głębsze od przelotnych miłostek. Kim była kobieta, która stanowiła źródło natchnienia dla pełnych namietności duetów miłosnych *Tankreda* - nie wiadomo. Być może, Marietta Marcolini, wyrażamy tu jednak tylko ostrożną hipotezę.

Wkrótce po *Tankredzie* pojawia się *L'italiana in Algeri* (*Włoszka w Algierze*), wystawiona po raz pierwszy 22 maja 1813 w weneckim Teatro San Benedetto. W przeciwieństwie do *Tankreda*, który nie od razu zdobył popularność, *Włoszka* z miejsca podbiła publiczność, a premiera zakończyła się istnym triumfem kompozytora. (Fragment z książki *Rossini*, PWM Kraków, 1966)

Wiarosław Sandelewski

PREMIERA POLSKA

Gioacchino Rossini

TANKRED

21 czerwca 1818

Teatr Narodowy przy Placu Krasińskich

Libretto **Gaetano Rossi**

Przekład libretta **Kazimierz Brodziński**

Dyrygent **Karol Kurpiński**

Reżyseria (?)

Scenografia **Louis Courtin**

W rolach głównych

Argirio **Walenty Kratzer**

Tankred **Jan Szczurowski**

Amenaida **Karolina Elsner**

Później występowali m.in.:

w roli Argiria

Filip Wejnert

Faustyn Żyliński

w roli Tankreda

Gentile Borgondio

Barbara Meyer

w roli Amenaidy

Antonina Campi

Katarzyna Aszperger

Józefa Skibińska

W latach 1818-1830
odbyło się w sumie 36 przedstawień
oraz kilka wykonań fragmentów opery

Tankred, Opera Heroiczna.

W muzykalno tragicznej postaci *Tankred* łatwiejszą wszędzie do serc drogę znalazł, niż w pieroktnej, tak wielu pięknościami przez *Woltera* obdarzonej: — wiadomo bowiem, że tragedia ta grana pierwszy raz na scenie Paryzkiej ledwie kilka ziednać mogła poklasków.

Akwarela Z. Vogla

TEATR NARODOWY.

Tankred z muzyką P. Rossini.

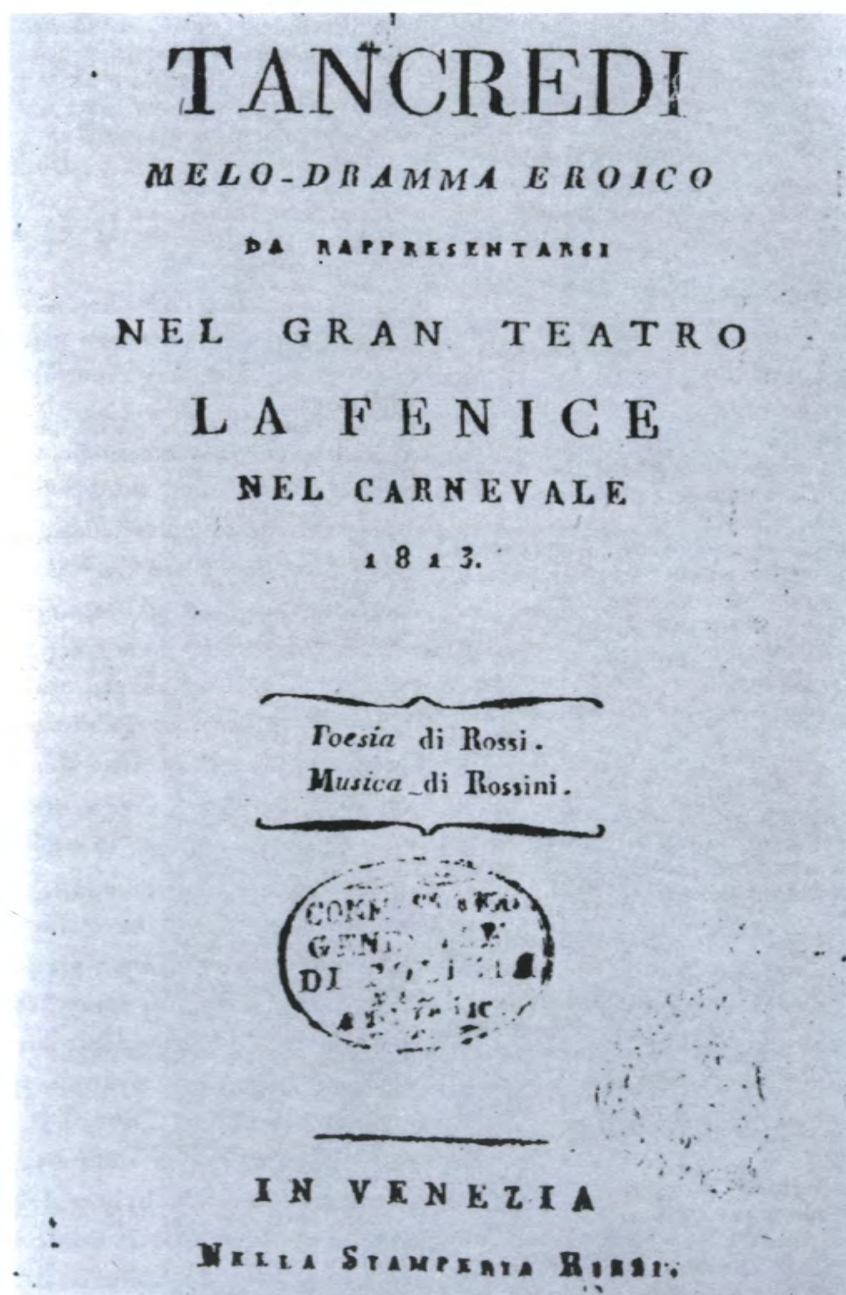
W krótkim czasie przecięgu który ledwie kilkunastu lat zasięga, widzimy repertuar Teatru naszego z bogactwem zbioru sztuk powiększej części wzorowych; szczególnie to postrzegać się daje w względzie muzycznych plodów; olbrzymi postęp jaki uczyniła opera w Polsce, przypisać można świetłej dyrekcji i niezmiordowanej pracy i gorliwości Artystów naszych.

Nie masz prawie sztuki lepszej za granicą, która by w krótkim czasie nie była graną na Teatrze Narodowym. I tak opera *Tankred* nie jest jeszcze znaną w Paryżu, gdy tem czasem Publiczność Warszawska, cieszy się tym plodem nowego kompozytora.

Największą zaletę ma z tego Rossini, iż *śpiew* u niego jest bardzo bogaty, obfity w piękne powody, często w *śpiewach* śmiałych prześmiewek, lecz za to orkiestra mało go podnosi, a; ez to nie dodaje mu tego wdzięku i mocy który stanowi prawdziwą harmoniją.

Większa część piękności opery *Tankred* na śpiewie zależy, w tym względzie wykonanie jest trudne, lecz tym większy zaszczyt przynosi wykonywającym go Artystom. A osobliwie Pani *Elsner* i P. *Szczurowskiemu* których usiłowania w tym celu były najszczęśliwsze, *Finale* i chóry oddane były z dokładnością. Piękne dwie dekoracje pęzła P. *Courtin*, wiele się przyczyniły do ogólnego wystawienia sztuki. Talent malarza szczególnie się okazał w pięknym widoku okolicy Syrakuzy. —

Zygodnik

Strona tytułowa libretta
wydanego z okazji weneckiej prapremiery, 1813

1952

17 maja, Florencja, Teatro della Pergola

Dyrygent: Tullio Serafin. Reżyseria: Enrico Frigerio

W roli tytułowej: Giulietta Simionato

28 czerwca, Pesaro, Auditorium Pedrotti

Dyrygent: Mario Rossi

W roli tytułowej: Anna Reynolds

1968

28 czerwca, Pesaro, Auditorium Pedrotti

Dyrygent: Mario Rossi

W roli tytułowej: Anna Reynolds

1971

20 kwietnia, Londyn, Collegiate Theatre

Dyrygent: Frederick Marshall. Reżyseria: Rowland H. Wilson

W roli tytułowej: Maureen Lehane

1972

23 maja, Sunderland, Empire Theatre

Dyrygent: Frederick Marshall. Reżyseria: Rowland H. Wilson

W roli tytułowej: Maureen Lehane

1976

10 lipca, Martina Franca, Palazzo Ducale

Dyrygent: John Perras. Reżyseria: Maria Francesca Siciliani

W roli tytułowej: Viorica Cortez

3 grudnia, Orleans, Théâtre Municipal

Dyrygent: John Perras. Reżyseria: Françoise Gründ

W roli tytułowej: Patricia Price

7 grudnia, Angers, Théâtre Municipal

Dyrygent: John Perras. Reżyseria: Françoise Gründ

W roli tytułowej: Patricia Price

10 grudnia, Rennes, Maison de la Culture

Dyrygent: John Perras. Reżyseria: Françoise Gründ

W roli tytułowej: Patricia Price

1977

17 stycznia, Londyn, Queen Elizabeth Hall

Dyrygent: John Perras

W roli tytułowej: Patricia Price

13 października, Houston, Jones Hall

Dyrygent: Nicola Rescigno. Reżyseria: John Cox

W roli tytułowej: Marilyn Horne

20 grudnia, Rzym, Teatro dell'Opera

Dyrygent: Gabriele Ferro. Reżyseria: Filippo Sanjust di Teulada

W roli tytułowej: Marilyn Horne

1978

13 marca, Nowy Jork, Carnegie Hall

Dyrygent: Eve Queler.

W roli tytułowej: Marilyn Horne

1979

17 listopada, San Francisco, War Memorial Opera House

Dyrygent: Henry Lewis

W roli tytułowej: Marilyn Horne

1981

18 lipca, Aix-en-Provence, Théâtre de l'Archevêché

Dyrygent: Ralf Weikert. Reżyseria: Jean-Claude Auvray

W roli tytułowej: Marilyn Horne

20 grudnia, Wenecja, Gran Teatro La Fenice

Dyrygent: Ralf Weikert/Janos Acs. Reżyseria: Jean-Claude Auvray

W roli tytułowej: Marilyn Horne/Carmen Gonzalez

1982

27 sierpnia, Pesaro, Teatro Rossini

Dyrygent: Gianluigi Gelmetti. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi

W roli tytułowej: Lucia Valentini Terrani

1983

22 maja, Nowy Jork, Carnegie Hall

Dyrygent: Ralf Weikert

W roli tytułowej: Marilyn Horne

5 czerwca, Wenecja, Gran Teatro La Fenice

Dyrygent: Ralf Weikert. Reżyseria: Jean-Claude Auvray

W roli tytułowej: Marilyn Horne

1985

26 marca, Turyn, Teatro Regio

Dyrygent: Bruno Bartoletti/Carlo Rizzi. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi

W roli tytułowej: Lucia Valentini Terrani/Carmen Gonzalez

1986

23 października, Wexford, Theatre Royal

Dyrygent: Arnold Östman. Reżyseria: Michael Beauchamp

W roli tytułowej: Kathleen Kuhlmann

4 listopada, Londyn, Queen Elizabeth Hall

Dyrygent: Arnold Östman

W roli tytułowej: Kathleen Kuhlmann

1987

21 stycznia, Palermo, Politeama Garibaldi

Dyrygent: Donato Renzetti. Reżyseria: Alita Baldi

W roli tytułowej: Marilyn Horne

31 stycznia, Amsterdam, Concertgebouw

Dyrygent: Kenneth Montgomery

W roli tytułowej: Carmen Gonzalez

1 lutego, Utrecht, Musik Centrum

Dyrygent: Kenneth Montgomery

W roli tytułowej: Carmen Gonzalez

Marilyn
HORNE

w roli Tankreda

Ewa PODLEŚ

w roli Tankreda

1989

14 stycznia, Chicago, Lyric Opera

Dyrygent: Bruno Bartoletti. Reżyseria: John Copley
W roli tytułowej: Marilyn Horne

17 lutego, Los Angeles, Dorothy Chandler Pavillion

Dyrygent: Henry Lewis. Reżyseria: John Copley
W roli tytułowej: Marilyn Horne

20 kwietnia, Las Palmas, Teatro Perez Galdos

Dyrygent: Enrico De Mori. Reżyseria: Michael Hunt
W roli tytułowej: Helga Müller Molinari

4 maja, Barcelona, Teatro del Liceo

Dyrygent: Henry Lewis. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi
W roli tytułowej: Marilyn Horne

19 listopada, Gandawa, Internationaal Congrescentrum

Dyrygent: Rudolf Werthen
W roli tytułowej: Mariana Cioromila

22 listopada, Antwerpia, Koninlijke Opera

Dyrygent: Rudolf Werthen
W roli tytułowej: Mariana Cioromila

26 listopada, Bruksela, Palais des Beaux Arts

Dyrygent: Rudolf Werthen
W roli tytułowej: Mariana Cioromila

1990

8 kwietnia, Genewa, Grand Théâtre

Dyrygent: Bruno Campanella. Reżyseria: John Copley
W roli tytułowej: Ann Sophie von Otter

26 lipca, Buxton, Opera House

Dyrygent: Anthony Hose. Reżyseria: Malcolm Fraser
W roli tytułowej: Elizabeth McCormack

1991

23 stycznia, Bilbao, Coliseo Albia

Dyrygent: Randal Behr. Reżyseria: Giampaolo Zennaro
W roli tytułowej: Marilyn Horne

10 sierpnia, Pesaro, Palafestival

Dyrygent: Daniele Gatti. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi
W roli tytułowej: Lucia Valentini Terrani

1992

10 stycznia, Bolonia, Teatro Comunale

Dyrygent: Gianluigi Gelmetti. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi
W roli tytułowej: Bernadette Manca di Nissa

26 maja, Schwetzingen, Rococo Theater

Dyrygent: Gianluigi Gelmetti. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi
W roli tytułowej: Bernadette Manca di Nissa

22 sierpnia, Salzburg, Felsenreitschule

Dyrygent: Pinchas Steinberg
W roli tytułowej: Vesselina Kasarova

1993

13 lipca, Mediolan, Teatro alla Scala

Dyrygent: Daniele Gatti. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi
W roli tytułowej: Luciana D'Intino / Ewa Podleś

1994

24 stycznia, Clermont Ferrand, Théâtre de l'Opéra

Dyrygent: Alberto Zedda

W roli tytułowej: Ewa Podleś

26 stycznia, Poissy, Théâtre

Dyrygent: Alberto Zedda

W roli tytułowej: Ewa Podleś

26 września, Berlin, Deutsche Staatsoper

Dyrygent: Fabio Luisi. Reżyseria: Fred Berndt

W roli tytułowej: Jochen Kowalski/Kathleen Kuhlmann

1996

4 marca, Berlin, Deutsche Staatsoper

Dyrygent: Fabio Luisi. Reżyseria: Fred Berndt

W roli tytułowej: Jochen Kowalski

8 września, Zurych, Opernhaus

Dyrygent: Theodor Guschlbauer. Reżyseria: Michael Sturminger

W roli tytułowej: Gloria Scalchi

10 września, Winterthur, Theater am Stadtgarten

Dyrygent: Theodor Guschlbauer. Reżyseria: Michael Sturminger

W roli tytułowej: Gloria Scalchi

1997

9 lutego, Berlin, Deutsche Staatsoper

Dyrygent: Fabio Luisi. Reżyseria: Fred Berndt

W roli tytułowej: Gloria Scalchi

20 lutego, Madryt, Teatro de la Zarzuela

Dyrygent: Alberto Zedda. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi

W roli tytułowej: Ewa Podleś

8 maja, Frankfurt nad Menem, Oper Frankfurt

Dyrygent: Eve Queler

W roli tytułowej: Dolores Ziegler

23 listopada, Nowy Jork, Carnegie Hall

Dyrygent: Eve Queler

W roli tytułowej: Vesselina Kasarova

1999

2 maja, Liège, Opéra Royal de Wallonie

Dyrygent: Alberto Zedda

W roli tytułowej: Ewa Podleś

22 sierpnia, Pesaro, Teatro Rossini

Dyrygent: Gianluigi Gelmetti. Reżyseria: Pier Luigi Pizzi

W roli tytułowej: Daniela Barcellona

29 października, Sassari, Teatro Verdi

Dyrygent: Carlo Palleschi. Reżyseria: Stefano Vizzioli

W roli tytułowej: Daniela Barcellona

2000

30 stycznia, Warszawa, Teatr Wielki - Opera Narodowa

Dyrygent: Alberto Zedda. Reżyseria: Tomasz Konina

W roli tytułowej: Ewa Podleś

TANKRED

Libretto opery

Uzupełnienia
Luigi Lechi
Gaetano Rossi

**Opera bohatera Gioacchina Rossiniego
w dwóch aktach
według dramatu Woltera**

Nowy przekład z języka włoskiego
Anna Księżopolska-Makuracka
specjalnie na zamówienie
Teatru Wielkiego - Opery Narodowej

Obsada

Argirio
Tankred
Orbazzano
Amenaida
Isaura
Roggiero

Szlachta, Rycerstwo, Wojownicy, Straże

Rzecz dzieje się w Syrakuzach około 1005 roku

AKT PIERWSZY

SCENA 1

Galeria w pałacu Argiria. Na scenie rycerze, inni wchodzić wprowadzani przez giermków, którzy pozostają przy drzwiach. Isaura, z nią kilka dwórek; dwóch giermków wnosi dwie srebrne misy z białymi szarfami. Rycerze wymieniają uściski, zrzucają szarfy: niektóre granatowe, inne czerwone.

Chór

Pokój, honor, wiara, miłość,
Niech króluje, niech rozbłyśnie,
Każdą duszę niech rozpali.
Gdy skończy się okrutna wojna,
Syrakuzy będą się weselić.

Isaura

Wiążąc rycerzom białe szarfy
Niech wśród was panuje zgoda
Równa pięknej bieli szarf:
Niech na zawsze łączy wasze serca
Serdeczna przyjaźń.

Chór

Serce zachowa na zawsze
Najserdeczniejszą przyjaźń.

Isaura

Niech na zawsze zachowa
Wasze serce
Najserdeczniejszą przyjaźń.

SCENA 2

Argirio za rękę z Orbazzanem. Rycerze z białymi szarfami, giermkowie.

Argirio

Jeśli przyjaźń prawdziwą i czystą
Zachowacie na zawsze w sercach;
Jeśli żywa miłość do ojczyzny
Rozpali wasze dusze,
Szczęśliwe będą
Zwycięskie Syrakuzy.

Orbazzano

Próżno wśród nas występna niezgoda
Potrzęsa czarną pochodnią:
Ojczyźnie, w czas wojny czy pokoju,
Ślubujemy wszyscy wierność.

Chór

Tak, ślubujemy.

Argirio

Wreszcie odetchnę z ulgą.

Chór

Wierność albo śmierć.

Argirio

Wiele już przeżyłem.

Chór

Tak, ślubujemy.

Argirio

W takiej chwili szczęśliwe serce
Niczego więcej nie pragnie.

Orbazzano i Chór

Zawsze, w czas wojny czy pokoju,
Nietknięta niechaj będzie nasza wolność.

Argirio

Niech drży przed nami zuchwały Maur,
Wkrótce padnie, pokonany.

Orbazzano

Niech drży przed wami zuchwały Maur,
Wkrótce padnie, pokonany.

Chór

Niech drży przed nami zuchwały Maur,
Wkrótce padnie, pokonany.

Argirio

Oto, waleczni rycerze,
Bohater, który na wielką
I godną was wyprawę
Zamiast mnie was powieździe.
Wszelkie spory między rodami
Orbazzanich i Argirich
Niechaj się dziś zakończą.
Wiele łez wylała ojczyzna
Z powodu naszej niezgody:
Dziś odetchnie,
Bo widzi wokół siebie,
Chwalebny dążeniem poruszone,
We wspólnym niebezpieczeństwie,
Jedno pragnienie, jedno serce,
U wszystkich swoich synów...

Orbazzano

Tak: dla ojczyzny, dla wiary
Wszyscy krew przelejemy
W najszerszej bitwie:
Ale przed tchórzliwą, skrytą zdradą
Któż nas obroni?

Argirio

Odwieczne prawo,
Co na hańbę skazuje i śmierć
Każdego niegodziwca,
Nie bacząc na wiek i płeć,
Co pakt zdradliwy zawiera,
Na ojczyzny szkodę,
Z saraceńskim tyranem.

Orbazzano

I z innym nieprzyjacielem,
Od Solamira groźniejszym jeszcze.
Czy jest wśród nas ktoś, kto czci,
Raduje się słysząc imię wygnança,
Tankreda?

Isaura

zmieszana
O nieba! Jak to?
Co może grozić ojczyźnie
Z jego strony?

Orbazzano

Z krwi królewskiej na ziemi tej zrodzony,
W pierwszych latach żywota swojego wygnany,
Nienawiść i chęć zemsty żywić dla nas musi.

Argirio

Dla ciebie zwłaszcza, jak tylko się dowie,
Ze słusznie przyznał ci Senat,
W uznaniu twych zasług, jego dobra;
We wściekłość wpadnie, gdy usłyszysz,
Ze mężem jesteś mej Amenaidy.

Isaura

Co słyszysz!

Orbazzano

Niech szaleje z wściekłości, a tymczasem
Twoja córka niech będzie za mą wierność,
Drogą i słodką nagrodą,
Dowodem naszej przyjaźni.

Argirio

do dwóch giermków
Niech przyjdzie Amenaida.

Po tylu kolejach losu
Litościwe niebios
Zgotować mi zechciały
Szczęśliwe zakończenie.

Isaura

Biedna przyjaciółka!

Orbazzano

Wreszcie będę szczęśliwy!

SCENA 3

Amenaida, poprzedzana przez giermków, w otoczeniu dwórek.

Chór

Słodki i łagodny wietrzyk wieje
W ten piękny dzień:
Tak wielka radość zdaje się ożywiać
Wszystko dokoła,
Teraz, gdy króluje zgoda i miłość.
Pojawia się Amenaida.
Wdzięczna panno, naszą radość
Dziel z nami: na gorące pragnienia ojczyzny
Odpowiedz z radosnym uśmiechem,
Spełnij nadzieje ojca.

Amenaida

Jak słodko do mojej duszy
Spływa brzmienie tych słów!
Jakże na widok waszej radości
Raduje się me serce!
A ty, najdroższy, kiedy wrócisz
Do swej ukochanej?

Chór

Odetchnij dziś z ulgą,
Bo czeka cię szczęście.

Amenaida

Oby sprawiły niebios,
Ze również dla mnie
Rozbłyśnie wreszcie szczęście!
Jeśli mój ukochany do mnie nie wróci,
Moje serce nie zazna pokoju.

Argirio

Decyzja zapadła, córko:
Posłuszną będąc woli ojca,
Jego przyjacielskim radom,
Ojczyźnie, która wyczekuje tego związku,
Tak niezbędnego dla wspólnego dobra,
Wszystkich dziś uczynisz szczęśliwymi.

Amenaida

zaskoczona
Co ty mówisz?

Argirio

Twoją wierność, twą rękę
Orbazzanowi przyrzekłem.

Amenaida

Orbazzanowi!
Och, Isauri!

Isaura

cicho
Nie zdradź się!

Amenaida

A list?

Isaura

Już wyruszył niewolnik do Tankreda.

Orbazzano

Amenaido, bezmierną
Kocham cię miłością.

Z mego losu dumnym mnie dziś czyni
Twój wspaniały ojciec, ofiarowując mi
Twoją rękę, twą wierność;
I będę najszczęśliwszym z ludzi,
Mogąc spodziewać się od ciebie takiejże miłości.

Amenaida

Co robić? Jestem zgubiona!

Argirio

Jego męstwo, krew, stan, bogactwo,
Wszystko godnym ciebie go czyni;
Taki wybór jest mej ojcowskiej miłości
Niezaprzeczalnym dowodem.

Amenaida

Mój Boże!

Orbazzano

Nie odpowiadasz?

Amenaida

niepewna
Panie... ja...
Nie myślałam... i...

Argirio

Jesteś zmieszana?

Amenaida

Mam powody.
Tak wielu nieszczęść
Dotychczas doświadczyłam,
Ze zdumiewa mnie
Ta nagła odmiana.
Och, ojczu! Ty znasz me serce!

Argirio

surowo
Wiem, że moja córka
Swoje uczucia
Z powinnością łączy.

Amenaida

Ale...

Orbazzano

A więc?...

Argirio

stanowczo
Amenaida odda ci swą rękę.

Orbazzano

Przyśpieszmy święte obrzędy...

Amenaida

Do jutra przynajmniej
Zechciejcie je odłożyć.

Argirio

surowo
Córko!

Orbazzano

Czego pragniesz?

Amenaide

Duszę uspokoić, pomówić z tobą, ojczu!

Argirio

A potem?

Orbazzano

niewiele surowo
Czy mam powody do obaw?

Amenaida

Nie bój się, panie,
Wypełnię mój obowiązek.
Wychodzą.

SCENA 4

Isaura

Nieszczęsna Amenaída!
Straszny to dla niej dzień!
Jak zdoła Orbazzanowi
Oddać swą rękę, ona, której serce
Najgorętszą miłością w Bizancjum
Zapłonęło dla Tankreda; ona,
Co jemu ślubowała wierność!
Jakie czarne chmury zmartwień
I nieszczęść gromadzą się
W tym strasznym dniu!
Wychodzi.

SCENA 5

Piękny park w pałacu Argiria, widać jego fragment: na pierwszym planie ukwiecony brzeg zatoki morskiej, dochodzącej do murów pałacu. Alejki, posągi, furtki, itp. Do brzegu przybija ski: wysiada z niego Roggiero, rozgląda się, za nim Tankred; czterech giermków niesie sztandary Tankreda, wólcznę, tarczę, na których widać słowa „Wiara, Honor”. Giermkowie zostają na stronie.

Tankred

Ojczyzno! Słodka, niewdzięczna ojczyzno!
Wreszcie do ciebie wracam!
Pozdrawiam cię, droga ziemi
Mych przodków: przyjmij mój pocałunek.
Dzień to dla mnie jasny,
Lżej się robi na sercu.
Amenaido! Moje słodkie wspomnienie,
Jedyny westchnień mych
I pragnień niebiański obiekcie,
Wreszcie przybywam: chcę, rzucając wyzwanie
Mojemu przeznaczeniu, jakiegokolwiek by było,
Zasłużyć na ciebie, albo zginąć, najdroższa.
Ty, co rozpalasz me serce,
Ty, co budzisz me męstwo,
Duchu sławy, słodka miłości,
Dopomóżcie mym pragnieniom;
Niechaj zginie niecny zdrajca,
Ukoronujcie mą wierność.
Za tyle cierpień i niepokoju
Od ciebie, najdroższa, czekam nagrody.
Ujrysz mnie znowu...
Ja ujrzę ciebie...
Nasyć się twym pięknem.
O, drogie chwile,
Słodka radości...
Będzie szczęśliwy, serce mi mówi,
Mój los przy tobie.
Ujrysz mnie znowu...
Ja ujrzę ciebie...
Nasyć się twym pięknem.
Tu mieszka Amenaída.
Idź, wierny Roggiero,
Znajdź ją i powiedz,
Ze obcy rycerz
Chce z nią w sekrecie pomówić.
Rozejrzyj się...
Wybadaj, czy nadal wygląda
Mojego powrotu...
Czy będzie o mnie pytać...

Roggiero

Mam jej powiedzieć?...

Tankred

Nie, nie.
Chcę się nacieszyć
Widokiem jej zaskoczenia;
W tych alejkach ukryty, będę na ciebie czekać.

Idź, spiesz się, wracaj,
Pociesz mą duszę stęsknioną.

Roggiero

Obym mógł to zrobić!
Zaufaj mojej wierności.
Roggiero idzie do pałacu.

SCENA 6

Tankred, giermkowie.

Tankred

do giermków
A wy, na główny plac
Moje nieznanne sztandary zanieście,
I broń najlepszą: ogłóście,
Ze nieznanym rycerz
Pragnie się przyłączyć
Do obrońców Syrakuz.
Giermkowie wychodzą.
Roggiero wciąż nie wraca!...
Serce płonie mi w piersi:
Ja sam...
Rusza, po chwili zatrzymuje się.
Jacyś ludzie tu idą.

SCENA 7

Argirio, Amenaída, giermkowie Argiria, Tankred, który zbliża się powoli i ostrożnie.

Argirio

do giermków
Idźcie, do wielkiej świątyni zaproście
Przyjaciół, rycerzy, na święty obrzęd:
Niech w południe będzie dopełniony.
Giermkowie wychodzą.

Tankred

Amenaido! To ona.
Spostrzega ją i wycofuje się.

Amenaido

Ojcie!

Argirio

Milcz: próżne są słowa i prośby.

Amenaido

Do jutra chociaż
Odwlec to obiecałeś!

Argirio

Nowe niebezpieczeństwa
Wymagają nowych decyzji.
Wyniosły Solamir, ten Maur zuchwały,
Który w zamian za pokój
Ządał kiedyś twej ręki,
Z nowymi siłami
Zacieśnia pierścień wokół miasta:
Tankred przybył do Messyny.

Amenaido

Mój Boże! Skąd on wie?
Tankred!

Tankred

Moje imię!
Wycofuje się całkiem.

Amenaido

I może przybędzie...

Argirio

Chęcią zemsty wiedziony.

Amenaido

Tankred!...

Argirio

Lecz niech się nie waży, buntownik,
W jakichś niecnych zamiarach
Stopy wśród nas postawić:
Śmierć go tu czeka.

Amenaido

uderzona
Śmierć!

Argirio

Każdego nieprzyjaciela ojczyzny
Senat na śmierć skazuje.
Z nowym dniem do walki trzeba ruszać:
Orbazzano od ołtarza,
Gdzie upragnione zaślubiny się szykują,
W pole pospieszy.
Na jego męstwo
Bardzo liczy ojczyzna,
A on na wierną miłość twoją ma nadzieję;
Ja również się spodziewam
Ujrzeć w tobie mą córkę...
Ani słowa więcej... rozumiesz?
Zegnaj.
Pamiętaj, że jesteś mą córką.
Pomnij na swą powinność,
I nie waz się rozgniewać
I ojczyzny, i ojca.
Obdarz przyszłego męża
Swoim słodkim uczuciem:
Niech z pola bitwy do ciebie
Zwycięzca powróci.
Jeżeli... lecz próżne obawy:
Serca... lękać się będziesz...
Lecz ty przecież potrafisz
Iść za głosem honoru,
Nie waz się więc rozgniewać
Ojczyzny i twego ojca.
Wychodzi.

SCENA 8

Amenaido, potem Tankred.

Amenaido

Cóż uczyniłam, nierozważna!
Co teraz robić?
Jeśli ten list, który wysłałam
Przez służę do Tankreda...
A jeśli on przybędzie, co go tu czeka!

Tankred

podchodząc
Jest sama.

Amenaido

Niebiosa! Wy go ocalcie,
Chroncie od gniewu wrogów.
Błagałam was, by wrócić;
Teraz, gdy ojczyzna niewdzięczna
Śmierć mu gotuje na powitanie,
Oddalcie go ode mnie.

Tankred

blisko
Amenaido!

Amenaido

uderzona
Ach! Co widzę!... Tankre...

Tankred

Tak, twój Tankred...

Amenaido

przerażona
Cicho! Cicho, nieszczęsny!

Po co przybyłeś?
W tych nieprzyjaznych stronach,
Powiedz, czego szukasz?

Tankred

zaskoczony
Czego szukam! Ty mnie o to pytasz?
Amenaido lub śmierci.

Amenaido

Straszną chwilę wybrałeś!
Nieszczęsny! Dokąd
Okrutny los cię prowadzi?

Tankred

Ty się boisz!

Amenaido

Mam powód: twoi podli wrogowie...

Tankred

stanowczo
Stawię im czoła...

Amenaido

Uciekaj... ratuj się.

Tankred

Co ty mówisz!

Amenaido

Drżj...

Tankred

z dumą
Lękać miałby się
Tankred?

Amenaido

Mój Boże! Znowu to imię!...

Tankred

Kiedyś było ci drogie!

Amenaido

zmieszana
Ach! Czasy się zmieniły!

Tankred

natychmiast, żywo
I twoje serce także!

Amenaido

Zlituj się nad nim: nie wiesz?
To jest okropny dzień!

Tankred

Przerażasz mnie.

Amenaido

żarliwie i z lękiem
Powietrze, którym oddychasz,
Śmiercią jest przesycone:
Uchodź przed strasznym losem,
Uciekaj przed zdrajcami.

Tankred

z przekonaniem, bardzo czule
Powiedz, że jestem ci drogi,
Ze dochowasz mi wiary:
A nad okrutnym losem
Zatriumfuje miłość.

Amenaido

poruszona
Ale mój ojciec...
Powinność!...

Tankred

zaniepokojony
Jak to! Co znaczą te słowa?

Amenaida

Mój Boże!

Tankred

czule
Na naszą słodką miłość...

Amenaida

Ach! Zranię ci serce...

Tankred

Jak to! Co znaczą te słowa?

Amenaida

Ach! Zranię ci serce.
Jakież to dla mnie ponura,
Jaki straszny to dzień!

Tankred

Jakaż to dla mnie ponura,
Straszliwa tajemnica!

Amenaida i Tankred

Czyż życie ma mi upłynąć
Wśród cierpienia i łez?

Tankred

stanowczo
Mówże wreszcie.

Amenaida

z widocznym wysiłkiem
Zostaw mnie, odejść.

Tankred

Miałbym cię tak zostawić?

Amenaida

Ratuj swe życie:
Odejść... i nie myśl o mnie źle.

Tankred

Zachowaj dla mnie swą miłość:
Ja miałbym cię opuścić?
Prędzej umrę.

Amenaida

Idź już.

Tankred

Mówże wreszcie.

Amenaida

Przez ciebie drzę...

Tankred

Cierpię przez ciebie.

Amenaida i Tankred

Kiedyż, o niebiosy,
Ta dusza kochająca
Zazna wreszcie pokoju?
To jest więc ta chwila szczęścia,
Na którą tak czekałam/czekałam.
Wychodzą.

SCENA 9

Roggiero

Roggiero

Co słyszę! Zdrada!
Wyobrażam sobie jego ból i gniew:
Był pewien serca Amenaidy,
A tymczasem Orbazzano
Zabiera mu majątek, ukochaną,
Ojczyzna na śmierć go skazuje.
Ach, z dala od tych niewdzięcznych stron
Spokoju powinien szukać.

SCENA 10

Miejsce dla ludu, w pobliżu murów, wychodzące na dziedzińiec wspaniałej świątyni gotyckiej: stare antyczne posągi. Lud przybywa na uroczystość zaślubin. Szlachta łączy się w grupy, damy.

Szlachta

Zstap, o miłości, radości, przybądź,
Zstapcie uciechy miłe i szczerze:
Dwa serca złączcie wiecznym węzłem,
Wiecznym węzłem pokoju, wiary.

*Marsz wojowników i rycerzy, którzy defilują,
a potem ustawiają się na przodzie.*

Wojownicy

Po sławę, po tryumf, po laury;
Niech ogarnie was bitewny zapach,
Niech tam, w pole
Orbazzano nas prowadzi,
Postrach niewiernych wrogów.
A potem niech szczęśliwy zwycięzca odpocznie,
Niechaj spocznie na miłosnych mirtach:
Wśród słodkich rozkoszy,
Wśród czulej miłości,
Niech serce jego odetchnie...

SCENA 11

Tankred, który słyszał słowa chóru, jest rozgniewany i zropaczony; Roggiero, który idzie za nim.

Tankred

Co za śpiewy! Co za życzenia!
To święto rozpaczy, wstydu, gniewu.
porywczo
Rozdarta moja dusza!
Niegodziwcy! Nie, nie dopuszczę
Do tego, pierwej...

Roggiero

Co czynisz, panie?
Wstrzymaj się. Jesteś wśród wrogów:
Pomyśl, że śmierć cię czeka,
Jeśli cię rozpoznają.

Tankred

Pięciu lat jeszcze
Nie skończyłem,
Gdy ojciec mój, wygnany,
Z sobą mnie zabrał
Z tej niegodziwej ziemi;
Dwudziesty piąty rok mijają,
Jak mieliby mnie poznać?

Roggiero

Po twoim wielkim sercu,
Po porywczoci twojej...

Tankred

z gniewem
Oto powód jej lęku,
Jej dziwnego zmieszania!
Ciężkim dla niej był widok
Zdradzonego kochanka.

Roggiero

Więc zapomnij i wyjedź,
Wzgardź niewierną.

Tankred

Niepomszczony!
A zdrajca Orbazzano!
Wróg zagorzały mojego rodu,
Teraz mój rywal!
Zemsta, straszliwa zemsta.

Roggiero

stara się go odciągnąć
Chodźmy, zbliża się
Orszak weselny.

Tankred

przypatrując się
Ona tam jest?
Niewierna!
Roggiero siłą prowadzi go w głąb sceny.

SCENA 12

Giermkowie, którzy idą przodem, paziowie, damy dworu, szlachta, rycerze. Między nimi Argirio, Amenaida, Isaura. Tankred i Roggiero na stronie.

Argirio

Przyjaciele, rycerze, do Świątyni!
Niech święty węzeł uroczyście tam
Związany przez czcigodnych kapłanów
Zapewni wieczną zgodę Syrakuzom,
I niechaj wolność ojczyzny umocni,
Teraz, kiedy tak dzielni obrońcy
Idą za nią walczyć.

Roggiero

Zgubisz sam siebie.

Tankred

Puść mnie.
Staje przed Argiriem.
Pozwól, ty, co na pierwszym miejscu
W wysokim Senacie zasiadasz,
Że za przykładem tak wielkich rycerzy,
W obronie Syrakuz
Wolno będzie walczyć także i mnie,
Nieznanemu wojownikowi.

Amenaida

rozpoznając Tankreda
O Boże! To on, Isaur!o

Isaura

Nierozważny!

Amenaida

Teraz przesądzą się moje losy.

Argirio

Przyjmuję szlachetną ofiarę, rycerzu:
Na znak wierności daj mi swą prawicę:
Ten uścisk jest dowodem
Mojego zaufania.

Tankred

z naciskiem, spoglądając z dumą na Amenaidę
Wiara i honor,
Oto hasło, które
Wryte mam w sercu,
Prędzej umrę, niżbym miał was zawieść.

Amenaida

Co za słowa! Słyszysz, Isaur!o?
On myśli, że go zdradziłam!

Isaura

To ostatnia chwila.

Argirio

Wciąż nie ma Orbazzana?
Co mogło go zatrzymać
W naszym obozie?

Tankred

z gorącością do Amenaidy
Idź więc Orbazzanowi
Przysięgać wierność i miłość!

z bliska, cicho, ale dobitnie
Zdrajczyń!

Argirio

szczęśliwa to chwila: chodźmy.
Bierze za rękę Amenaidę.

Amenaida

Wstrzymaj się,
Przebacz, ojcze:
Lecz do świątyni ołtarza
Prowadzisz mnie na śmierć.
Jeśli wciąż jest ci droga
Twoja córka, błagam,
Nie czyń jej nieszczęśliwą.

Argirio

zaskoczony
Co takiego? Jak śmiesz?

Tankred

Mogę mieć jeszcze nadzieję!

Amenaida

z naciskiem, patrząc znacząco na Tankreda
Wybrałeś dla mnie
Męża, którego kochać nie mogę,
Nie będę fałszywie przysięgać.

Tankred

z radością
Oby to była prawda!

Argirio

surowo
Jak śmiesz! Straciłaś zmysły?
Chodź: próżno się opierasz.

Amenaida

Ojcze! Rycerze! Choćbym miała umrzeć,
Nigdy nie będę żoną Orbazzana.

SCENA 13

Orbazzano, który nadchodzi z głębi i słyszał jej słowa, podchodzi dumny i rozgniewany.

Orbazzano

Haniebna śmiercią
Zginiesz, zdrajczyń!
ogólne zdumienie

Tankred

Od kogo? Za co...

Argirio

Orbazzano!

Amenaida

Boże wszechmocny!

Isaura

Co się stało?

Orbazzano

pokazując jakieś pismo
Jej piekielna zbrodnia
Tu jej ręką spisana:
Nędznemu obiektowi
Jej skrytych, wstrętnych afektów,
Podłemu Solamirowi,
W jego własnym obozie
Jej zaufany sługa
Miał to doręczyć:
Złapany przez moich ludzi, śmiercią
Zapłacił.
Podaje pismo Argiriowi.
Czytaj, nieszczęsny ojcze, i znieść
Spróbuj ten cios, jeśli potrafisz.

Argirio
Moja córka! Drzę cały.

Amenaida
Jestem zgubiona!

Tankred
Do Solamira! Krew się we mnie burzy!

Argirio
czyta
„Spiesz się: w Syrakuzach jesteś oczekiwany,
Chwała i miłość cię zapraszają.
Pokonaj swych nieprzyjaciół: przybywaj,
By rządzić nad mym sercem, nad nami”.

Amenaida
Nieba! Cóż uczyniłam! Co teraz będzie!
O, ja nieszczęsna!

Roggiero i Tankred
Nieba! Co słyszę! Zdrada!
Niewierna!

Isaura
Nieba! Co słyszę! Zdrada!
Nieszczęśliwa!

Argirio
Nieba! Co czytam! Zdrada!
Córko niegodna!

Orbazzano
Nieba! Cóż uczyniła! Zdrada!
Niewierna!

Wszyscy
To okropne!

Orbazzano
Gniew przepęlnia moje serce,
Huczy w piersi, niepohamowany.

Amenaida
Groza przepęlnia me serce,
Ach, co teraz ze mną będzie?

Roggiero i Isaura
Grozą przepęlnione me serce,
Tłucze się w piersi niespokojnie.

Tankred
Gniew przepęlnia moje serce,
Huczy w piersi, niepohamowany.

Argirio
Grozą przepęlnione me serce
Tłucze się w piersi niespokojnie.

Chór
Gniew przepęlnia moje serce,
Huczy w piersi, niepohamowany.

Amenaida
Ojciez ukochany...

Argirio
I ty masz jeszcze czelność
Zwracać na mnie swe oczy?
Winowajczyni nie jest moją córką,
Nie jestem już twoim ojcem.

Amenaida
do Tankreda
Ty jeden chociaż...

Tankred
Jak mogłaś wiarę i honor
Tak zdradzić!
Wstręt we mnie budzisz;
Giń ze wstydu, niegodna.

Amenaida
do Orbazzana
Podły! Ciesz się teraz...

Orbazzano
Takaś zuchwała
Mimo twej winy?
Wkrótce już zdrzysz
W obliczu strasznej śmierci.

Amenaida
Bezlitosny jest mój los!
Jakże jesteście okrutni!
Myślicie wszyscy, że winna,
Lecz czyste jest moje serce.

Chór
Śmiesz twierdzić, żeś niewinna!
Śmierć cię czeka, budzisz w nas wstręt!

Amenaida, Tankred, Argirio i Orbazzano
Ach!

Amenaida
Ach! Jeśli sprawiedliwe jesteście, niebioso,
Niechaj ochroni mnie wasza łaska.

Tankred, Argirio, Orbazzano
Kogo ja dotąd darzyłem
Nieszczęsnym moim uczuciem!

Chór
Zemsta słuszna
W mym sercu niech zapłonie:
Niech spadnie, okrutna;
Nie znajmy litości.

Amenaida
Wszyscy nienawiść ku mnie żywicie?
Opuszczacie mnie wszyscy?
Nawet na waszą litość nie mogę
Mieć nadziei?

Chór
Nie.

Amenaida
Ach, ojciez...

Argirio
Odejdź.

Amenaida
do Tankreda
Zobaczysz...

Tankred
Dość już widziałem.

Amenaida
do Orbazzana
Tyranie!

Orbazzano
Zginiesz.

Amenaida
do Isaura
Przyjaciółko!...

Isaura
Wierna, nawet w złej doli
I w gorzkich chwilach,
Zawsze pozostanę.

Orbazzano i Chór
Aresztować ją.

Amenaida
Podejdźcie.

Orbazzano i Chór
Ukarać ją.

Amenaida
Uderzcie.
Tak, jak żyłam, niewinna,
Tak i umrzeć potrafię.

Amenaida i Tankred
Czy kto kiedy doznał
Straszliwszego bólu?
Czy tak, jak ta dusza
Cierpiał kiedy kto?

Argirio, Orbazzano
Czy kto kiedy widział
Ojca tak cierpiącego?

Argirio
Czyż córkę tak nędzną można oszczędzić?

Orbazzano
Czyż córkę tak przewrotną można jeszcze kochać?

Chór
Nie.

Wszyscy
Jaki straszny, straszny dzień,
Pełen smutku, pełen grozy!
Głos ponury słychać wokół...
Odgłos śmierci mrozi serce.
Drżę z gniewu i oburzenia,
Trzęsę się i płonę.
Jak zakończy się ten dzień?

Koniec pierwszego aktu

AKT DRUGI

SCENA 1

Galeria w zamku Argiria. Stolik, bogate krzesło. Isaura zbolala, Orbazzano rozgniewany. Grupy rycerzy, zbolalych i oburzonych.

Orbazzano
gniewnie
Widziałas?

Isaura
Widziałam.

Orbazzano
Słyszałas?

Isaura
Słyszałam.

Orbazzano
Niegodziwa! Jako kochankiem, mężem
I obrońcą mną wzgardziła!
Biada jej. Pogarda
Pomszczę tę zniewagę,
I zapomnieniem.
Gotowe było me ramię
Bronić jej, dla niej poświęcić
Dumę mą i sławę:
Wciąż jeszcze ją kochałem.
Teraz zaś znajdzie we mnie, niewdzięczna,
Tylko strasznego oskarżyciela,
Nieugiętego obrońcę surowego prawa.

Isaura
Sam na śmierć ją powiedziesz?
Jej los już przesądzony?

Orbazzano
Senat na śmierć ją skazał:
Oto wyrok, brakuje tylko podpisu Argiria.

Isaura
Argiria, jej ojca!

SCENA 2

Ci sami i Argirio.

Argirio
Nie jestem już ojcem:
Jak każe sprawiedliwość, katu ją zostawiam.

Isaura
Swoją córkę?.. Jak możesz?

Argirio
Wszelkie granice przekracza
Jej przewrotność. Jest świętym
Mężnych rycerzy prawem
I zwyczajem, stanąć do walki
W obronie skazanej niewiasty.
Od męstwa i cnoty
Obrońcy tylko zależy
Wyrok niebios,
Który może jej wrócić,
Dzięki szczęśliwemu zwycięzcy,
I życie, i honor.
Ona odrzuca, za cenę swej ręki,
Miecz Orbazzana.
I to dla kogo?.. Dla kogo?

Orbazzano
Dość już: wstyd
I gniew mnie ogarnia.
Mamy jeszcze odwlekać
Zasłużoną karę?

Podaje kartkę Argiriowi.
Podpisz wyrok śmierci dla winnej.

Argirio
Bierze kartkę i idzie do stolika, żeby ją podpisać.
Tak, niech zginie.
Niech zginie?
Zatrzymuje się.

Isaura
dobitnie i z mocą
To twoja córka!

Argirio
Boże! Okrutna! Jakież imię
Drogi i zgubne mi przypominasz!
Jakże zdrząło mi serce w piersi!
Lecz nie ulegnę słabości
I niegodnym uczuciom!
Tak... ale głos ten
Zafosny, choć surowy,
W głębi serca
„Stój, stój!” mi mówi,
„Córkę swoją skazujesz!”
O, ja nieszczęśliwy!
Ach! Próżno podpisać próbuję
Okrutny wyrok na nią:
Dłoń ustaje i drży!
Przeżalenie serce ścisła.
Tak, wiem, w jakiej jesteś rozterce,
Jak płaczesz w piersi, ojcowska miłość!

Isaura i część Chóru
Posłuchaj natury, co ci dobrze radzi
Prosi o litość dla córki.

Orbazzano i część Chóru
Służ dobrze ojczyźnie, czyń, jak każe prawo:
Nie ma dzieci ten, kto dźwierży władzę.

Argirio
Tak, wiem, w jakiej jesteś rozterce,
Jak płaczesz w piersi, ojcowska miłość!
stanowczo
Niech raz wreszcie cnota zwycięży;
Ojczyzno, oto zadośćuczynienie.
Podchodzi do stolika i podpisuje wyrok.
Niechaj zginą, wraz z matką córką,
Wszyscy ci, co kraj zdradzili.

Chór
Zawsze jesteś dla ojczyzny
Ojcem jej i chluba.

Argirio
Ale córka!...
Boże!... Teraz...
Na śmierć pójdzie!... To okropne!
Darujcie te łzy
Cierpiącemu ojcu...

Chór
Niechaj cnota twa i chwala
Ulgą będą ci w cierpieniu.

Argirio
Darujcie te łzy
Cierpiącemu ojcu...
Niechaj zginą, wraz z matką córką,
Wszyscy ci, co kraj zdradzili.
Argirio i Chór wychodzą.

SCENA 3

Isaura, Orbazzano.

Isaura
do Orbazzana

Ciesz się swym triumfem, okrutny!
Krwi żądny wzrok nasycić spiesz
Ofiary twej widokiem.
Nie dość ci było
Własnej nienawiści,
Chciałeś swym gniewem
Ojca też zarazić.
Idź precz, budzisz odrazę...

Orbazzano
Odrzę budzą
Zdraycy jej podobni;
dobitnie
Kto ich żałuje,
Jest być może współnikiem,
Lecz niech się ma na baczności:
Oto nastał dzień,
Który dla wszystkich zdrajców
Będzie dniem żałoby.
Orbazzano wychodzi.

Isaura
Oby takim się stał właśnie dla ciebie,
Któryś go wszystkim uczynił
Dniem smutku i grozy.
Ale w niebie jest Bóstwo,
I w nim, jeśli jest sprawiedliwe,
Pokładam nadzieję.
Ty, co pociechę niesiesz nieszczęśliwym,
Droga, najmiłsza nadziejo,
Daj jej łaskę wytrwania
W tym strasliwym bólu.
Niechaj spokoju promyk łagodny
W piersi rozbłyśnie,
Duszę pocieszy
I wśród słodkiej radości
Niechaj odetchnie jej serce.
Wychodzi.

SCENA 4

Więzienie. Amenaïda w kajdanach, strażę przy wejściu.

Amenaïda
Oto dotarłam do kresu
Mego sutnego żywota!
Umieram, Tankredzie,
Dla ciebie umieram,
A ty myślisz, że nie byłam ci wierna!
Z wszystkich mych nieszczęść
I cierpień
To jest najbardziej gorzkie;
A mój ojciec!
Boże! Biedny ojciec!...
„Przewrotna córko!”
Mówiłeś do mnie, płacząc:
Ach! ja nie jestem winna, nie.
A to ponure miejsce
Dla winnych jest przeznaczone;
Winy i hańby koszmarem
Tchnie wszystko wokół.
Skuta w okowy, przez zjawy otoczona...
Straszna to śmierć!... czemu niewinnym,
Niebioso, los taki gotujecie!
Nie, śmierć sama
Nie jest mi taka straszna,
Gdy dla miłości umieram,
Gdy umieram dla ukochanego.
Kiedyś się jeszcze dowie,
Jak wiernie było me serce:
Może wtedy, skruszony,
Zapłacze, i westchnienie
Wyrwie się z jego piersi.
Siada na kamieniu.

SCENA 5

Orbazzano, strażę, rycerze, Argirio, Amenaïda.

Orbazzano
Czas już nadszedł najwyższy:
Lud się burzy, swej ofiary
Domaga się głośnieym krzykiem.

Amenaïda
Oto ona: prowadź... chodźmy...
Co ja widzę! Ty tutaj, ojcze?
Po co przychodzisz?

Argirio
Uściskać cię, towarzyszyć ci
Aż do grobu.
Próżne są starania, by w ojcowskim
Sercu zdławić naturę:
W obliczu śmierci ona właśnie każe
Przebaczyć dzieciom winy.

Amenaïda
Ja jednak jestem niewinna.

Orbazzano
Nikczemna!
Śmiesz niewinnością
Się chlubić?
A list, który napisałeś,
A ojczyzna, którą chciałeś
Zdradzić?
Nikczemna miłość
Do podłego zdraycy!

Amenaïda
Szacunek miej, niegodziwcze,
Dla tego, przed kim może zdrzysz:
Chciałam ocalić ojczyznę.
Moja miłość nie jest niegodna.

Orbazzano
do rycerzy
Słyszeliście?

Argirio
Boże! Czy nie ma już nadziei?

Orbazzano
Nie znalazł się żaden rycerz,
Co by winnej śmiało bronić
I stoczyć ze mną walkę.
Zaprowadźcie ją tam, gdzie zasłużona
Kara ją czeka.
Strażnicy podchodzą.

Amenaïda
Już nigdy go nie zobaczę!

SCENA 6

Ci sami, Tankred przy okratowanym wejściu.

Tankred
Stójcie!
Ja oskarżonej niewiasty
Obrońcą jestem, rycerze...
do Orbazzana
A ty, zuchwalcze, co sięgasz
Po cudze dobra,
Tyranie na wolnej ziemi,
Jeśli ci starczy odwagi,
Przyjmij ten dowód mego wyzwania
I mojej zemsty.
Rzuca mu pod nogi rękawicę.

Amenaïda
To on! Ja chyba śnię!

Argirio
Niespodziewana odsiecz!

Orbazzano
A ty kim jesteś?

Tankred
Jestem twoim rywalem,
Obrońcą tej niewiasty.

Orbazzano
Jaki twój stan, twe imię?
ironicznie
Za gładką tarczą
Czyni swe ukrywasz.

Tankred
Poznasz je, gdy cię pokonam,
Dowiesz się, kim jestem.

Orbazzano
podnosząc rękawicę
Zuchwalcze! Wkrótce zdławię
Twą niezdrową pychę!
Otworzyć kratę.
Kilku rycerzy wychodzi.
Zdjąć skazanej kajdany.
Straże wykonują polecenie.

Amenaïda
do Tankreda
Idź: zwyciężaj,
Twoja będzie wygrana,
Mój... żołnierzu:
Niewinności bronisz...

Tankred
Ach! To nieprawda.

Orbazzano
do straży
Pilnujcie jej.
O krótką chwilę zemsta się opóźni,
Bo krótki będzie pojedynek:
Straszliwe w walce będzie moje ramię!
do Tankreda
Chodź i giń.
Wychodzi.

Tankred
Idę z tobą walczyć.
Do Amenaïdy, która wychodzi
otoczona strażnikami.
Zegnaj.

SCENA 7

Argirio, Tankred.

Tankred
Uściśnij mnie, Argirio.

Argirio
ze wzruszeniem
Tak! Spokój, radość
Na zawsze opuściły me serce;
Lecz czuję, że od tego uścisku
Mniejsze jest moje cierpienie.
Obejmują się.

Tankred
Gdybyś ty wiedział,
Kogo do piersi przyciskasz!

Argirio
Ach! Jeśli dla moich nieszczęść
Taką litość masz w sercu,
Zdradź przynajmniej, kim jesteś,
Pociesz mnie w moim bólu.

Tankred
Wrogię mi są niebiosa
Od pierwszych lat mego życia:
Dowiedz się kiedyś, kim jestem,
Lecz nie żyj ku mnie nienawidzi.

Argirio
Ja miałbym cię nienawidzić!

Tankred
z wielkim smutkiem
Ach! Szczęście mi nie sprzyja!

Argirio
A moja córka?

Tankred
porywczy
Och! Przewrotna!

Argirio
Lecz będziesz za nią walczył?

Tankred
dobitnie
Tak! Śmierci stawię czoła!

Argirio
Chciałbym nienawidzić niewdzięczną,
Lecz, o nieba! Nienawidzić jej
Nie umiem.

Tankred
Powinienem nienawidzić niegodną,
Lecz, o nieba! Nienawidzić jej
Nie umiem.

Tankred
Oto głos trąbki.

Argirio
Do boju.

Argirio i Tankred
Do boju!
Pragnienie chwały i gniew mnie rozpala.

Argirio
Tego miecza błysk żywy...

Argirio i Tankred
... Niech zabłyśnie, straszliwy,
Nad głową zdrajcy.

Tankred
Jeśli niebiosa mnie prowadzą,
I jeśli są mi przychylnie,
Niech sprawią, że moje męstwo
Zapewni mi wygraną.

Argirio
Jeśli niebiosy cię prowadzą,
I jeśli są ci przychylnie,
Niech sprawią, że twoje męstwo
Zapewni ci wygraną.
Oto głos trąbki.

Tankred
Do boju!

Argirio
Do boju!

Tankred
Gniew mnie rozpala.

Argirio, potem Tankred
Tego miecza
Błysk żywy
Niech zabłyśnie, straszliwy,

Nad głową zdrajcy.
Jeśli niebiosy...
Wychodzą.

SCENA 8

Isaura, potem Amenaída.

Isaura
zza sceny
Gdzie ona jest? Puśćcie mnie!
Przyjaciółkę,
Wchodzi.
Moją drogą przyjaciółkę
Chcę zobaczyć.
W tej ostatniej godzinie...

Amenaída
wchodząc
Isauro! Widziałaś go?
On jest moim obrońcą...

Isaura
On, który myśli, że go zdradziłaś?

Amenaída
Niewdzięczny! Pozna jeszcze
Serce Amenaído, nie powinien był
Wątpić w mą wierność, nigdy.

Isaura
Nieszczęsny list! Ale teraz
Twój obrońca walczy!

Amenaída
Jak zakończy się ten
Pojedynek!
Ach! Czy coś już wiesz? Mów, ojcie.

SCENA 9

Ci sami, Argirio i Chór.

Argirio
Twego obrońcę zaprowadziłem
Do zamkniętej doliny.
Tam srogi Orbazzano
Czekał już swego rywala,
Gniew z niego bił i siła.
Wielu ludzi przybyło:
Trąbki dały sygnał,
Starli się walczący,
Jam wzrok odwrócił i odszedł:
Drżałbym za każdym ciosem Orbazzana.

Amenaída
Wielki Boże! Miej w opiece
Mego dzielnego obrońcę,
Pokieruj jego ramieniem.
Zerwij zasłonę podłej kalumni;
Niech padnie, zwyciężony,
Niegodziwy oszczerca.
Nie, nie płaczcie:
Ujrzyście mnie zwycięską.
Błąkam się jeszcze na granicy śmierci,
Lecz nie o siebie się lękam:
Niebiosy! Wy wiecie, o kogo drzę
W tej godzinie.
Boże sprawiedliwy,
Którego wielbię w pokorze,
Ty, co w sercu moim czytasz,
Ty wiesz, czy jestem winna,
Dla kogo o łaskę cię błagam.
Niech zwycięzca do mnie wróci,
Niech uwierzy w mą niewinność,
Potem mogę umrzeć.

Daleki odgłos salwy. Radosna muzyka, najpierw w od-

dali, potem przybliży się.
Jaki hałas!
Mój los
Już przesądzony.

Chór
z daleka
Niech żyje bohater!

Amenaída
bardzo poruszona
Ach! Kto zabity?

Chór
bliżej
Niech żyje bohater – zwycięzca!

Amenaída
Mam się bać, czy mieć nadzieję?

Chór
Niech żyje!

Amenaída
Jakże serce w piersi bije!

Chór
wchodząc
Ciesz się, niewiasto...

Amenaída
żywo, z lękiem
Mój obrońca!

Chór
Zwyciężył.

Amenaída
Orbazzano?

Chór
Zginał, zginał, zginał.
Chodź ukoronować zwycięstwo
Bohatera, co dla ciebie walczył.

Amenaída
On? Och, ojcie! przyjaciele!
Boże! Moje serce...!
Nie widzicie...
Ach! W tej chwili, czuję, jak bije z miłości.
Ach! Ogromnej mej radości
Nie możecie sobie wyobrazić.

Chór
Niech w takiej chwili serce
Raduje się w piersi.
Wszyscy wychodzą.

SCENA 10

Isaura

Isaura
Ile zdrarzeń
Kapryśna fortuna
I smutnych, i radosnych
W jednym dniu zebrała!

SCENA 11

*Wielki plac w Syrakuzach. Zebrał się lud, szlachta.
Marsz: wojownicy, giermkowie, rycerze kroczą przed
wozem triumfalnym, na którym jedzie Tankred. Zbroja
Orbazzana stanowi jego trofeum. Po obu stronach wozu
giermkowie Tankreda niosą jego sztandary. Roggiero
trzyma tarczę.*

Chór
Okłaskujcie, ludy, zwycięzcę.

I niech pieśni wystawiają
Jego męstwo:
Uczcijmy bohatera naszych czasów.

Tankred
Słodki jest zawsze
Chwały smak,
Zwycięstwa
Drogi jest zaszczyt...
Lecz serca nieszczęśliwego
Nie potrafi ukoić.

Chór
Dumnym i radosnym
Niech cię sława uczyni:
Niechaj szczęście napełni ci serce.

Tankred
Ach! Moja dusza
Nie zazna pokoju.
Zbierz moje sztandary, wierny Roggiero;
do swoich giermków
Wy idźcie przodem.
Rycerze otaczają go, jakby go chcieli zatrzymać.
Rycerze, próżno mnie wstrzymujecie.
Pewnego dnia poznacie,
Zem serc waszych nie był niegodnym.
Drogą i świętą jest mi ta ziemia,
Lecz los okrutny, nieubłagany,
W inne mnie wiedzie strony,
Stąd precz iść każe...
Chodźmy, Roggiero.

Roggiero
Lecz dokąd?...

Tankred
Żywot zakończyć z dala
Od tej nieszczęsnej krainy.

Roggiero
Przynajmniej...

Tankred
ruszając w drogę
Chodź.

SCENA 12

Ci sami, Amenaída.

Amenaída
Zaczekaj.

Tankred
Straszne spotkanie!
surowo
Czego chcesz, pani?

Amenaída
Życie dla mnie
Zachowałeś, szlachetny,
znacząco
Lecz twoje serce?

Tankred
Jesteś już ocalona.
Niech to ci wystarczy.
Żyj więc szczęśliwie... jeśli potrafisz,
Pośród wyrzutów sumienia.
Odejdź.

Amenaída
Okrutny!
Myślisz, że jestem zdrajczynią?

Tankred
Ja? Ja ciebie broniłem.

SCENA 18

Amenaida, Isaura, giermkowie, straż.

Amenaida

Ileż udręk w jednym dniu!
Ach! Słyszysz... wrze bitwa:
Szczęk broni, walczących
Krzyki, słyszysz...

Isaura

Och! Jakie to wszystko
Okropne!

Amenaida

Jak drży mi serce!
Jak trwożnie bije!
Jaki ponury,
Jaki straszny widok! Być może
Teraz... ojciec...
Kochanek... martwy... pokonany...
Och, Isauru!...
Dłużej tego nie zniosę.

Isaura

Postuchaj: ucichł hałas.

Amenaida

Ach! może...

Isaura

Oto hufiec zbrojny...

SCENA OSTATNIA

Ci sami, Argirio, niektórzy rycerze z Tankredem.

Amenaida

Wielki Boże! Co za odgłosy,
Jakie krzyki!

Argirio

Córko...

Amenaida

A Tankred? A mój Tankred?

Argirio

Pełne zwycięstwo
Odniósł nad wrogiem... Boże!
Lecz smutne to zwycięstwo... swoją ojczyznę
Ocalił... za cenę własnej krwi...

Amenaida

Zginął?!...

Argirio

Życie uchodzi z boku przebitego...
W chwili agonii twe imię
Wzdychając, powtarza...

Amenaida

Och! Mój Tankred!

Chór

Umiera bohater, zwycięzca.
Ach! Ile krwi!
To straszne!

Amenaida

Okrutni! Próżny jest wasz żal...
Mój Boże! Tankredzie! Nieszczęsny...
Czy mnie jeszcze słyszysz...
Czy możesz jeszcze
Zwrócić na mnie gasnące spojrzenie?
Poznajesz mnie, Tankredzie,
Poznajesz mój ból... twoja ukochana...
Więc otatnie spojrzenie teraz na mnie
Zwrócisz?

Czy wciąż mnie nienawidzisz?
Wierzysz w moją winę?

Tankred

unosząc się
Ach! Tyś mnie zdradziła!

Amenaida

Ja!...

Argirio

Nieszczęsna córka! Ona cię kochała,
Miłość do ciebie była jej całą zbrodnią.
Niesprawiedliwe było prawo, Senat...
Do ciebie był ten list, do ciebie...

Tankred

Chyba śnię! Amenaido,
Kochasz swego Tankreda?

Amenaida

Po tysiącokroć na śmierć
Bym zażyła,
Gdybym cię nie kochała;
Pomyśl, czym winną...

Tankred *

Ty mnie kochasz? Gdy słyszę te słowa,
Ciężko mi umierać.

Amenaida

A więc, mój Boże,
Tak oto moja wierność...

Tankred

Te łzy spływają mi w serce...
Mój Boże... muszę cię opuścić.
Śmierć już się zbliża...
Już ją tu czuję.
Argirio, słuchaj, oto jest mych pragnień...
Mojej wierności obiekt... z tą dłonią
Teraz moją dłoń skrwawioną połącz;
Męża... imię zabiorę do grobu...
Czy będziesz moim ojcem? Pomścić...
Moją ojczyznę... mą żonę...
Życie me ich obu było godne...
Miłością obdarzony, umieram
Na ich obu łonie...
Wszystkie moje pragnienia...
Spełnione już... w pełni...
Amenaido... dochowaj mi
Swej wierności...
Zachowaj dla mnie to serce,
Które do mnie należy,
Opuszczam cię... ach! Przysięgnij,
Ze żyć będziesz... och, żono...
Opuszczam cię...
Zachowaj serce... opuszczam cię...
Zegnaj.

Koniec opery

Przekład z języka włoskiego
Anna Księżopolska-Makuracka

TANKRED

W Teatrze Wielkim

Twórcy i obsada

ALBERTO ZEDDA

Dyrygent

Alberto Zedda urodził się w Mediolanie. Tam też studiował muzykę klasyczną. Uzyskał dyplom w dziedzinie historii muzyki na Uniwersytecie w Urbino. Obecnie prowadzi zajęcia naukowe z dziedziny filologii muzycznej w Akademii w Osino.

W latach 1961-63 był dyrektorem muzycznym w berlińskiej Deutsche Oper odpowiedzialnym za repertuar włoski, zaś w okresie 1968-70 sprawował tę samą funkcję w Metropolitan Opera (Nowy Jork). W sezonie 1992/93 sprawował funkcję dyrektora artystycznego Teatro alla Scala w Mediolanie i do dziś pozostaje jego doradcą artystycznym.

Dyrygował najważniejszymi zespołami włoskimi i wieloma orkiestrami zagranicznymi, występował w najświetniejszych teatrach operowych świata. W ostatnich latach prowadził orkiestry w Amsterdamie, Berlinie, Bonn, Nowym Jorku, Kolonii, Liège, Lisbonie, Londynie, Madrycie, Mediolanie, Rzymie, Sztokholmie, Tel Aviwie i Tuluzie.

Jego pierwszą próbą zmierzenia się z repertuarem włoskim początku XIX wieku było opracowanie *Cyrulika sewilskiego* Rossiniego, opublikowane w 1969 r. przez wydawnictwo Riccordi. Jako bardzo aktywnie działający muzykolog opracowywał krytycznie wydawane opery, oratoria i kantaty, udostępniając je szerszej publiczności.

Przez wiele lat był dyrektorem muzycznym kolejnych edycji festiwalu Martina Franca odbywającego się w dolinie Istrii, gdzie działał u boku Rodolfa Celletiego. Od początku istnienia tego festiwalu był doradcą artystycznym w zakresie oper Rossiniego oraz członkiem komitetu artystycznego fundacji imienia kompozytora.

Dokonał wielu nagrań płytowych i CD z utworami symfonicznymi i operami, wśród których znalazły się: *Cyrulik sewilski*, *Tankred*, *Semiramida* i *Adelaide di Borgogna* Rossiniego, *Rita* Donizettiego, *Beatrice di Tenda* Belliniego, *Fra Diavolo* Auberera, *Cyganeria* Pucciniego i *Judyta triumfująca* Vivaldiego. W wielu krajach Europy i w Ameryce nagrywał dla radia i telewizji. Cieszy się powszechną opinią najlepszego znawcy Rossiniego. (Fot. Archiwum)

TOMASZ KONINA

Reżyser

Reżyser teatralny i operowy, pedagog. Absolwent warszawskiej Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej (1996).

Jako reżyser zadebiutował w warszawskim Teatrze Ateneum realizując tam *Wujaszka Wanię* Antoniego Czechowa (1998), spektakl uznany za „jedno z najciekawszych osiągnięć tej sceny od kilku lat” („Rzeczpospolita”). Bardzo wysoko ceniona przez krytyków premiera *Wesela Figara* Mozarta w Operze Wrocławskiej (1998) była jego reżyserskim debiutem operowym. Przygotował także *Pasję wg Edwarda Bonda*, misterium na podstawie *Pasji* Edwarda Bonda i *Kaina* George’a Byrona w warszawskiej Bazylice NSJ (1997). Wcześniej pracował jako asystent reżysera w Teatrze Polskim, Teatrze Ateneum i PWST w Warszawie.

Podczas studiów publikował teksty z zakresu krytyki teatralnej i operowej. W latach 1992-98 współpracował z Wydziałem Aktorskim PWST (obecnie Akademii Teatralnej w Warszawie) jako asystent Mai Komorowskiej, Zofii Kucówny, a od 1995 r. - Anny Seniuk. Był także wykładawcą autorskiego programu Konwersatorium teatralne na Wydziale Aktorskim AT. Od 1996 r. prowadzi zajęcia (autorski program *Teatr - przekraczanie granic*) na studiach dziennych i zaocznych Wydziału Pedagogiki Papieskiego Wydziału Teologicznego. (Fot. J. Multarzyński)

BORIS F. KUDLIČKA

Scenograf

Młody scenograf słowacki. Absolwent Wydziału Scenografii Akademii Sztuk Muzycznych w Bratysławie. Studiował też w Akademii Sztuk Pięknych w Groningen (Holandia). Jeszcze jako student podjął współpracę z teatrami Słowacji i Niemiec.

Debiutował scenografią do baletu Oskara Nedbala *Od bajki do bajki* na scenie narodowej w Bratysławie. Projektował dla teatrów słowackich i niemieckich, od klasycznego Teatru Narodowego w Bratysławie, poprzez sceny teatralne w Nitrze, Zwoleniu, Żylinie, Bayreuth, Saarbrücken, aż po awangardowy Teatr Stoka w Bratysławie.

W 1995 r. rozpoczął pracę na warszawskiej scenie operowej, początkowo jako asystent, a potem współpracownik Andrzeja Kreütza Majewskiego przy realizacjach krajowych i zagranicznych. Wkrótce był już samodzielnym projektantem.

Stworzył scenografię (wspólnie z Andrzejem Kreützem Majewskim) do oratorium *Jeremiasz* Petra Ebena w katedrze św. Wita na Hradczanach w Pradze (koprodukcja teatru Národní Divadlo i Festiwalu Muzycznego „Pražské Jaro”), do musicali: *Cyrano* w warszawskim Teatrze Komedia i *Upiór w operze* w poznańskim Teatrze Wielkim. Na naszej scenie był autorem dekoracji do wieczoru baletowego *Tryptyk polski* oraz do *Straszego dworu*, aż po *Madame Butterfly*.

Jest także twórcą kostiumów do *Romea i Julii* Prokofiewa i *Wyrwacza serc* Elżbiety Sikory w naszym teatrze, przy czym ta ostatnia opera zrealizowana została także z jego udziałem w Centrum im. G. Pompidou w Paryżu. Zaprojektował także kostiumy do: *Makbeta* w warszawskim Teatrze Powszechnym, *Sprzedanej narzeczonej* w praskim Národní Divadlo oraz *Galiny* w poznańskim Teatrze Wielkim.

Jest również autorem scenografii i kostiumów dla filmu i telewizji słowackiej. Najważniejszym jego osiągnięciem w tej dziedzinie jest scenografia do filmu *Suzanne* w reżyserii Dusana Raposa. Ostatnio zaprojektował scenografię do filmu *Egoiści* w reżyserii Mariusza Trelińskiego. (Fot. Archiwum)

ZOFIA DE INÈS

Scenografka teatralna, operowa, baletowa, filmowa i telewizyjna, znana również ze swych prac w Danii, Hiszpanii, Niemczech, USA, Wielkiej Brytanii i wielu innych krajach, do których docierały z jej przedstawieniami polskie teatry.

Ukończyła Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej i Studium Scenografii w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Debiutowała scenografią do sztuki Tadeusza Różewicza *Białe małżeństwo* na scenie Teatru Współczesnego we Wrocławiu, a następnie powtórzyła tę pracę w jednym z amerykańskich teatrów. Odtąd stała się jednym z najbardziej wziętych scenografów teatralnych, zapraszana przez najwybitniejszych polskich reżyserów i znane teatry. Ma w dorobku ponad sto kilkadziesiąt różnych realizacji w kraju i za granicą.

Współpracowała z tak wybitnymi reżyserami, jak: Henryk Baranowski, Kazimierz Braun, Adam Hanuszkiewicz, Jerzy Jarocki, Maciej Prus, Henryk Tomaszewski, Marek Weiss-Grzesiński i Krzysztof Zaleski, projektując scenografię do bardzo różnorodnego repertuaru: od Szekspira aż po Geneta i Różewicza.

Pracowała dla większości scen operowych w Polsce oraz dla Polskiego Teatru Tańca Ewy Wycichowskiej. W Krakowie zrealizowała *Czarną maskę* Pendereckiego, dla opery w Gerze - *Tannhäusera* Wagnera. Dla Teatru Wielkiego - Opery Narodowej zaprojektowała scenografię do *Fausta* Gounoda oraz do wieczoru baletowego Antala Fodora: *Rossiniana*, *Bolero*, *Carmina burana*. Artystka ceniona jest również jako projektant kostiumów. Interesuje ją związek między osobowością a sposobem ubierania się. Z zespołem Teatru Ekspresji w Gdyni, we współpracy z Wojciechem Misiurą, stworzyła widowisko *Idole perwersji*, eksponujące jej fantazję w kreowaniu kostiumem postaci scenicznych. Jest także autorką spektaklu *Między haute couture a teatrem*, poświęconego związkowi kostiumu z modą (*Polski Teatr Tańca*). Artystka zajmuje się także rysunkiem, plakatem i stylizacją mody. Ostatnio pracuje często z awangardowymi zespołami baletowymi.

Jej indywidualne wystawy projektów scenograficznych prezentowane były m.in. w Paryżu i Darmstadtzie. Uczestniczyła też w wystawach międzynarodowych w kraju i za granicą. (Fot. Archiwum)

Projektantka kostiumów

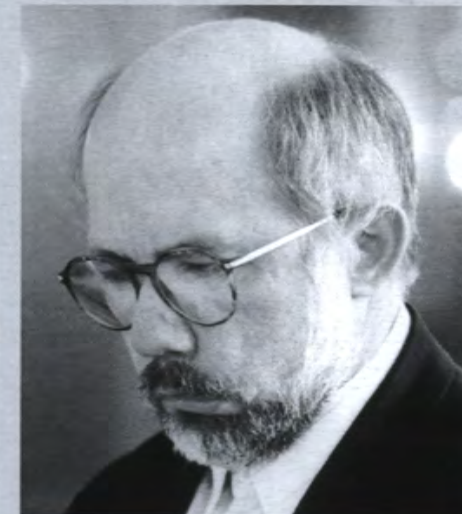
BOGDAN GOLA

Chórmistrz, dyrygent i pedagog. Debiutował jako kierownik chóru Opery Śląskiej w Bytomiu (1976-82). Potem kierował chórami: Filharmonii im. J. Elsnera w Opolu, Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”, Akademii Muzycznej w Katowicach oraz Chórem Teatru Wielkiego w Warszawie. Był twórcą Zespołu Muzyki Dawnej All Antico (1976-86), specjalizującego się w wykonywaniu muzyki renesansu i baroku, a także Chóru Polifonicznego Sacri Concentus działającego od 1993 r. w Warszawie. Jego wachlarz zainteresowań jest bardzo szeroki: od gregoriańskiej monodii do monumentów Wagnera i Pendereckiego.

Przygotował chóry do ponad 80 tytułów słynnych dzieł operowych. Kierowany przez niego w latach 1985-95 Chór Teatru Wielkiego w Warszawie zdobył sobie trwałe uznanie krytyki i publiczności w kraju i za granicą. Artystyczny poziom naszego chóru pod jego kierownictwem utrwalał na płytach Polskich Nagrań, Schwann Koch International, Studio Berlin Classic, CPO, a także w TVP i stacjach telewizyjnych ZDF i 3SAT. Współpracował z wieloma wybitnymi dyrygentami i reżyserami. Za dyrekcji Roberta Satanowskiego na scenie warszawskiej realizował tetralogię Wagnera z Augustem Everdingiem (1988-89).

Sięga nie tylko do znanych dzieł oratoryjnych i chóralnych, ale także po stare, zapomniane kancjonały i kodeksy. Z Chórem Polifonicznym Sacri Concentus koncertuje i nagrywa partytury mistrzów polskiego baroku i romantyzmu (J. Elsner, F. Gotschalk, S. Moniuszko, J. Stefani, J. Wański i J. M. Zebrowski), a także utwory oratoryjne odkrytego kompozytora Ignaza Reimanna z Dolnego Śląska. Współpracuje z Orkiestrą Kameralną Concerto Avenna i z czołowymi wokalistami scen polskich.

Prowadzi także działalność pedagogiczną, którą rozpoczął w swych macierzystych uczelniach na Śląsku. Od 1986 r. wykłada jako profesor w warszawskiej Akademii Muzycznej, kształcąc adeptów sztuki dyrygentury chóralnej. Od 1998 r. jest ponownie szefem chóru Teatru Wielkiego - Opery Narodowej. (Fot. J. Multarzyński)

Chórmistrz

Obsada / Cast

TANKRED / TANCREDI

Argirio

Ojciec Amenaidy, przywódca jednego z ugrupowań politycznych
Amenaide's father, leader of one political faction
HARALD QUAADEN

Tancredi / Tankred

Powracający z wygnania / returning from exile
EWA PODLEŚ

Orbazzano

Wróg Argiria, przywódca drugiego ważnego ugrupowania
Argirio's enemy, leader of another important faction
PIÓTR NOWACKI

Amenaide / Amenaida

Naręczona Tankreda / Tancredi's fiancée
AGNIESZKA WOLSKA

Isaura

Przyjaciółka Amenaidy / Amenaide's friend
KATARZYNA SUSKA

Roggiero

Towarzysz Tankreda / Tancredi's companion
ELŻBIETA PAŃKO

Mieszkańcy miasta, żołnierze / Town's inhabitants, Soldiers

Asystent reżysera **Jan Młodawski**
Asystenci scenografów **Irena Gaj, Stanisław Kuczkowski, Jadwiga Wóycicka**
Asystent chórmistrza **Mirosław Janowski**
Pianiści-korepetytorzy solistów **Miłosława Brzezińska, Helena Christenko**
Pianiści-korepetytorzy chóru **Ewa Goc, Maciej Rostkowski**
Konsultacje językowe **Anna Księżopolska-Makuracka**
Przygotowanie statystów **Wiesław Borkowski**
Kierownictwo produkcji dekoracji i kostiumów **Bogusław Synkiewicz**
Kierownictwo obsługi sceny **Olgierd Rodziewicz, Andrzej Wróblewski**
Opieka impresaryjna **Ewa Kurczyńska-Błaszczak, Maria Gudaniec**
Redakcja tekstu na tablicę świetlną **Andrzej Wojtkowiak**
według przekładu **Anny Księżopolskiej-Makurackiej**
Komputerowa obsługa tablicy z tekstem **Barbara Rakowska**
Dźwięk **Iwona Sączuk, Małgorzata Skubis**
Sufler **Lech Jackowski**
Inscypjenci **Marzenna Domagała, Andrzej Wojtkowiak**

Tancredi

Ewa
PODLEŚ

Fot. S. Okolowicz

Obsada / Cast

Isaura
**Katarzyna
SUSKA**

Fot. J. Multarzyński

Amenaide i Tancredi
**Agnieszka WOLSKA
Ewa PODLEŚ**

Fot. S. Okołowicz

Amenaide
**Agnieszka
WOLSKA**

Fot. S. Okołowicz

Tancredi i Argirio
**Ewa PODLEŚ
Harald QUAADEN**

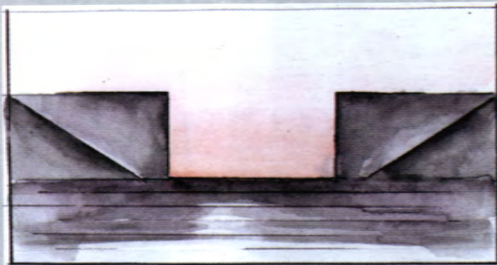

Fot. J. Multarzyński

Treść opery

Akt I. Scena pierwsza:
Krajobraz po bitwie

Miasto świętuje zakończenie wojny domowej.
Ludzie oplakują śmierć swoich najbliższych.

Act I. Scene One:
Landscape after the battle

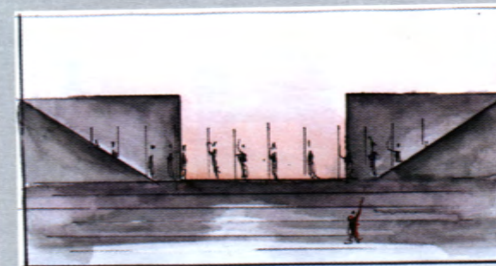
A city celebrates the end of a civil war. Its people mourn the deaths of their next of kin.

Synopsis

Treść opery

Akt I. Scena druga:
Pole bitwy

Argirio, chcąc utrzymać pokój w państwie, pragnie wydać córkę Amenaide za swojego największego wroga, Orbazzana.

Act I. Scene Two:
The battlefield

Argirio, wanting to maintain peace in the nation wishes to marry his daughter, Amenaide to Orbazzano, his greatest enemy.

Synopsis

Treść opery

Akt I. Scena trzecia: Brzeg morza

Przybywa wygnany przed laty Tankred. Chce walczyć za swój kraj i chce odzyskać Amenaide, z którą jest potajemnie zaręczony. Na razie jednak nie ujawnia swojej tożsamości. Argirio ogłasza, że wszyscy wrogowie państwa, w tym również Tankred, będą przez władze skazani na śmierć. Tankred dowiaduje się o przygotowaniach do ślubu Amenaidy z Orbazzanem. Co okaże się silniejsze: racja stanu czy uczucie?

Act I. Scene Three: On the seashore

Tancredi returns from long exile. He wants to fight for his country and regain Amenaide, to whom he is secretly betrothed. For now, however, he does not reveal his true identity. Argirio announces that all enemies of the state, including Tancredi, shall be sentenced to death by the rulers. Tancredi finds out about arrangements for the wedding of Amenaide and Orbazzano. What will be stronger: emotion or affairs of state?

Synopsis

Treść opery

Akt I. Scena czwarta: Plac przed kościołem

Orszak weselny. Amenaida sprzeciwia się woli ojca. Orbazzano na podstawie listu napisanego przez nią do Tankreda, a zinterpretowanego przez wszystkich jako wyznanie uczynione przywódcy rebeliantów Solamirowi, oskarża Amenaide o zdradę kraju. Wszyscy odwracają się od niej.

Act I. Scene Four: Square in front of the church

A wedding procession. Amenaide opposes her father's will. Showing a letter written by her to Tancredi and thought by everyone to be a confession made to Solamir, the leader of the rebels, Orbazzano charges Amenaide with treason. Everyone turns away from her.

Synopsis

Treść opery

Akt II. Scena piąta: Galeria w pałacu

Argirio musi podpisać wyrok śmierci na swoją córkę. Inaczej sprzeciwiłby się władzom państwa.

Act II. Scene Five: Palace gallery

Argirio must sign his daughter's death sentence. Otherwise he would contradict the rulers of the state.

Synopsis

Treść opery

Akt II. Scena szósta: Więzienie

Amenaida osadzona w celi, wśród innych więźniów politycznych, czeka na egzekucję. Tancredi wyzywa na pojedynek Orbazzana, a następnie go zabija. W ten sposób oficjalnie oczyszcza z zarzutów Amenaidę i daje jej wolność. Ciagle nie wierzy jednak w jej wierność.

Act II. Scene Six: In prison

Amenaide is in a cell, among other political prisoners. She awaits her execution. Tancredi challenges Orbazzano to a duel and kills him. He thus officially clears Amenaide of the charges against her, endowing her with freedom. He still does not believe in her fidelity.

Synopsis

Treść opery

**Akt II. Scena siódma:
Plac przed kościołem**

Tankred jako bohater. Choć zatrzymywany przez wszystkich, decyduje się opuścić miasto.

Act II. Scene Seven:

Square in front of a church

Tancredi as the hero. Though everyone restrains him, he decides to leave the city.

Synopsis

Treść opery

Akt II. Scena ósma:

Gdzieś w górach. Zachód słońca.

Tankred nie może pojąć, dlaczego Amenaída go zdradziła. Nadchodzą wieści o wybuchu kolejnych zamieszek. W mieście panuje terror. Rebelianci, z Solamirem na czele, dochodzą do władzy. Tankred bez chwili wahania rusza do walki za ojczyznę i zostaje śmiertelnie ranny. Tuż przed śmiercią dowiadyuje się, że Amenaída jest niewinna.

Act II. Scene Eight:

Somewhere in the mountains. Sunset

Tancredi cannot understand why Amenaide betrayed him. News of more unrest arrives. Terror reigns in the city. Headed by Solamir, the rebels seize power. Without a moment's hesitation Tancredi sets out to fight for his country and is mortally wounded. Before death he finds out that Amenaide is innocent.

Synopsis

TANCREDI

With *Tancredi*, Rossini both achieved his first maturity as a composer of opera seria and established himself in Italy and abroad as the leading contemporary composer of Italian opera. Although working simultaneously on the two preceding farse, his attention was focused principally on *Tancredi*, for which he composed the *secco* recitatives himself. At the first two performances the indisposition of the *Tancredi* (Adelaide Malanotte) and the *Amenaide* (Elisabetta Manfredini) caused the curtain to be brought down during Act II. None the less, enough was heard to enable the reviewer to comment on „the melodious song, the animated action of the first; the most sweet voice, the ardent and agile coloratura dared by the second”.

After the Venetian season Rossini, Malanotte, and Pietro Todran took a revised version of the opera to Ferrara. Important changes made for this production were partially due to the suggestions of Luigi Lechi, a Brescian nobleman and the lover of Malanotte, who provided the revised text. The most significant alteration was the introduction of a tragic finale, which brought the plot closer to Voltaire.

The public, however, preferred the happy ending. A production for the Teatro Re of Milan in December 1813, most likely under Rossini's direction, included some of the Ferrarese revisions but restored the Venetian finale. In this production the role of Roggiero was assigned to a tenor, rather than to the original soprano. Both of Argirio's arias were replaced, and the new ones („Se ostinata ancor non cedi” and „Al campo mi chiama”) were widely performed, even outside Italy. In this form, *Tancredi* continued to be given until the mid 19th century, when it disappeared from the repertoire, although *Tancredi*'s cavatina „Di tanti palpiti” (actually the text of the cabaletta) remained popular as a concert number. *Tancredi* was revived successfully in 1952 at the Florentine Maggio Musicale. Since the 1974 rediscovery of the tragic finale, which has become the standard ending, the opera has regained a firm place in the repertoire. (*The Penguin Opera Guide*, Penguin Books, 1995)

Opera Narodowa

Rok narodzin 1778

Dyrektor naczelny
Waldemar Dąbrowski

Dyrektor artystyczny i muzyczny
Jacek Kaspszyk

Pierwszy zastępca dyrektora naczelnego **Jerzy Bojar**
Zastępca dyrektora artystycznego **Stanisław Leszczyński**
Dyrektor baletu **Emil Wesółowski**
Dyrektor techniczny **Janusz Chojecki**
Dyrektor ekonomiczny **Zofia Kowalczyk-Zawadzka**
Naczelny scenograf **Andrzej Kreütz Majewski**
Kierownik chóru **Bogdan Gola**
Kierownik literacki **Paweł Chynowski**
Kierownik Organizacji Pracy Artystycznej **Bogdan Hoffmann**
Kierownik Muzeum Teatralnego **Andrzej Kruczyński**
Kierownik Pracowni Scenograficznej **Ewa Mikułowska**
Kierownik Biura Organizacji Widowni **Hanna Książopolska**
Kierownik Działu Obsługi Widzów **Olga Szaykowska**
Kierownik biblioteki muzycznej **Renata Pawlak**
Kierownik Działu Produkcji Środków Inscenizacji **Bogusław Synkiewicz**
Kierownicy pracowni **Marian Madyjak, Stanisław Zelechowski, Marek Sotek, Ludwik Fiegel, Julian Woroniecki, Maria Malinowska, Stefan Kepiński, Józef Rotuski, Iwona Jarmużek, Elżbieta Stawińska, Małgorzata Zdrodowska**

Kierownictwo
w sezonie
1999/2000

Manon 13

1992, akryl, płótno, 160 x 120
własność rodziny

Janusz Przybylski

(1937-1998)

Urodził się w Poznaniu. Absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie (1963). W tym samym roku rozpoczął pracę pedagogiczną na tejże uczelni. Od 1987 roku był tam profesorem. Począwszy od 1964 roku uczestniczył aktywnie w życiu artystycznym i społecznym środowiska plastycznego. Miał w dorobku ponad 60 wystaw indywidualnych, udział w kilkuset wystawach międzynarodowych i sztuki polskiej za granicą oraz wystawach krajowych, w tym w najbardziej prestiżowych przeglądach z zakresu malarstwa i grafiki: Ogólnopolskie Wystawy Grafiki w Warszawie, Ogólnopolskie Konkursy na Grafikę w Łodzi, Festiwale Sztuk Pięknych w Warszawie, Festiwale Polskiego Malarstwa Współczesnego w Szczecinie, Triennale Malarstwa i Grafiki „Nasz czas - metafora - tendencje” w Łodzi, Triennale Rysunku we Wrocławiu. Był laureatem wielu nagród na wystawach i konkursach krajowych oraz międzynarodowych. Stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej (1974) oraz Miasta Wolfsburg (1990). Uprawiał malarstwo, grafikę, rysunek. Jego prace artystyczne znajdują się w wielu kolekcjach muzealnych, zbiorach publicznych i prywatnych.

Obraz Janusza Przybylskiego *Manon 13* za pozwoleniem rodziny został przetworzony na plakacie i okładce programu *Tankreda* Rossiniego. Reprodukcję oryginalnego obrazu przedstawiamy obok. Oprawa graficzna plakatu i okładki programu Boris F. Kudlička.

Zapraszamy
do **Sal Redutowych**
na wystawę
Muzeum Teatralnego
oraz

do **Galerii przy Operze** (Foyer Główne)
na wystawę rzeźb
Alfonsa Karnego i Adama Myjaka

Czytaj

 DOM & WNETRZE

la Bohème

Restauracja
Cafe-Bar

nawiązuje do teatralnych tradycji i gorąco zaprasza
wszystkich gości do spotkania się ze swoimi
przyjaciółmi **przed lub po przedstawieniu**
returns to the former elegant theatre going
tradition and warmly invites all guests to have
dinner or drinks with their friends **before and
after performances**

W prawym skrzydle
gmachu Teatru Wielkiego
Pl. Teatralny 1
00-094 Warszawa
Rezerwacja / For reservations
Tel. 6920 681 - 83,
6920 560

Treść opery ilustrują projekty scenograficzne **Borisa F. Kudlički**

Opracowanie programu **Paweł Chynowski**
Streszczenie libretta **Tomasz Konina**
Przekład na język angielski **Paweł Skaliński**
Redakcja **Katarzyna Budzyńska**
Współpraca **Izabela Jankowska, Magdalena Wrzal-Kosowska**
Opracowanie graficzne **Jacek Wąsik**
Wydawca **Teatr Wielki - Opera Narodowa, Warszawa 2000**
Druk **Zakład Poligraficzny Mazur & Witkowski**

ISBN 83-86727-08-X

Cena 10 zł

LIPTON LONDON

Lipton

YELLOW LABEL
FINEST TEA BLEND

Quality No.1

LIPTON LONDON

Lipton

YELLOW LABEL
FINEST TEA BLEND

Quality No.1

Opera Narodowa

Rok założenia 1778

Dyrektor naczelny WALDEMAR DĄBROWSKI
Dyrektor artystyczny i muzyczny JACEK KASPSZYK

Gioacchino Rossini

TANKRED

TANCREDI

Opera bohatera w dwóch aktach
Libretto **Gaetano Rossi** według dramatu Woltera
uzupełnione przez **Luigiego Lechi**
Oryginalna wersja językowa

PREMIERA: 30 stycznia 2000

Kierownictwo muzyczne **ALBERTO ZEDDA**
Inscenizacja i reżyseria **TOMASZ KONINA**
Oprawa scenograficzna **BORIS F. KUDLICKA**
Kostiumy **ZOFIA DE INES**
Przygotowanie chóru **BOGDAN GOŁA**
Reżyseria świateł **STANISŁAW ZIĘBA**
Współpraca muzyczna **SŁAWEK A. WRÓBLEWSKI**

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZYKI

Sala Moniuszki, 1 października 2000, niedziela, godz. 19-22.30, po raz 4
jedna przerwa

Obsada

Argirio **HARALD QUAADEN**
Tankred **EWA PODLEŚ**
Orbazzano **MIECZYŚŁAW MILUN**
Amenaida **AGNIESZKA WOLSKA**
Isaura **KATARZYNA SUŚKA**
Roggiero **ELŻBIETA PAŃKO**

Realizacja basso continuo:

Danuta Kojro-Pawulska (klawesyn), **Robert Karpiński** (wiolonczela), **Zbigniew Górski** (kontrabas)

CHÓR I ORKIESTRA OPERY NARODOWEJ

oraz statyści

Dyryguje **ALBERTO ZEDDA**

Asystent dyrygenta **Sławek A. Wróblewski**. Asystent reżysera **Jan Młodawski**
Inspicjenci **Marzena Domagała**, **Andrzej Wojtkowiak**. Sufler **Lech Jackowski**
Redakcja tekstu na tablicę **Andrzej Wojtkowiak** wg przekładu **Anny Księżopolskiej-Makurackiej**
Komputerowa obsługa tablicy z tekstem **Barbara Rakowska**. Dźwięk **Iwona Saczuk**, **Małgorzata Skubis**
Druk bezpłatny. Nakład 650 egz.

EWA PODLEŚ

Jedna z najwybitniejszych polskich śpiewaczek XX wieku, solistka Teatru Wielkiego - Opery Narodowej. Urodziła się w Warszawie. Tu także ukończyła Akademię Muzyczną w klasie prof. Aliny Bolechowskiej. Laureatka prestiżowych konkursów wokalnych w Atenach, Barcelonie, Moskwie, Rio de Janeiro i Tuluzie. Jej głos odznacza się niepowtarzalną barwą; powszechnie uznawana jest za najbardziej autentyczny kontralt swojej generacji, porównywana z Marylin Horne i Kathleen Ferrier („Opéra International”, „Opera News”, „Orpheus”, „Gramophone”, „San Francisco Examiner”). Zapraszają ją największe teatry operowe świata: La Scala w Mediolanie, Metropolitan Opera w Nowym Jorku, Covent Garden w Londynie, wiedeńska Staatsoper, Teatro La Fenice w Wenecji, Opera Paryska i Opéra Bastille, Deutsche Oper i Staatsoper w Berlinie i wiele innych. Występuje również z powodzeniem na estradach koncertowych, z towarzyszeniem tak słynnych orkiestr, jak: Berliner Philharmoniker, Orchestre de la Suisse Romande, San Francisco Symphony. Jej recitale odbywały się w tak renomowanych salach, jak: Alice Tully Hall, Masonic Auditorium, Salle Gaveau, Salle Pleyell, Théâtre de Champs-Élysées, Victoria Hall, Wigmore Hall, a u nas w Filharmonii Narodowej i w Teatrze Wielkim. Dokonała wielu nagrań płytowych m.in. dla wytwórni: Decca, DG - Archiv, EMI, Erato, Forlane i Naxos. Wśród jej licznych CD znajdują się: *Te Deum* Pendereckiego pod dyktando kompozytora (pierwsze światowe nagranie dzieła), *Airs Célèbres* (Grand Prix du Disque „Orphée d'Or”), *Méodies Russes* z pianistą Grahamem Johnsonem (Grand Prix de l'Académie Française du Disque), *Tancredi* Rossiniego pod dyktando Alberta Zeddy (nagroda „The Best Buy 1995” magazynu CD Classic's London i nominacja do The Grammy Award 1996), arie Rossiniego (Preis der Deutschen Schallplatten-Kritik 1996, Płyta Roku 1996 magazynu „Studio”), *Armide* Glucka i *Ariodante* Haendla nagrane z Les Musiciens du Louvre pod dyktando Marca Minkowskiego, *II Symfonia* Mahlera w wykonaniu Orchestre National de Lille pod dyktando Jean-Claude'a Casadesusa (nagroda „Palmarés des Palmarés Nouvelle Académie du Disque”). Wśród osiągnięć artystki na scenie warszawskiej znalazły się kreacje: Rozyny w *Cyryliku sewilskim* i Izabeli we *Włosze w Algierze* Rossiniego, Pauliny w *Damie pikowej* Czajkowskiego, Kończakówny w *Kniazu Igorze* Borodina, Arsace'a w *Semiramidzie* Rossiniego i Ulriki w *Balu maskowym* Verdiego. Tankred w operze Rossiniego to jej najnowsze osiągnięcie w naszym teatrze. Występowała również u nas z recitalem popisowych arii z oper Giocchina Rossiniego.

HARALD QUADEN

Tenor holenderski. Początkowo studiował historię swego kraju i teorię muzyki, a następnie przez kilka lat pracował jako nauczyciel. Naukę śpiewu rozpoczął w konserwatorium w Maastricht. Dzięki stypendium zagranicznemu kontynuował studia muzyczne we Włoszech, w studio operowym przy Operze Rzymskiej. Artysta specjalizuje się w interpretacji oper Rossiniego i Haydna. W swoim repertuarze posiada ponadto takie role, jak: Belmonte w *Urowadzeniu z seraju* i Ferrando w *Così fan tutte* Mozarta, Chateaneuf w *Carze i cieśli* Lortzinga, Rosillon w *Wesołej wdówce* Lehára oraz Alberto w operze Rossiniego *Okazja czyni złodzieja*. Był gościem kilku festiwali. W Niemczech wziął udział w festiwalu *Rossini w Wildbad*, gdzie pod dyktando Herberta Handta zaśpiewał partię Leicestera w *Elżbiecie, królowej Anglii*. Podczas Festiwalu Muzyki Barokowej w Fano (Włochy) wystąpił w operach *Antonia Sartoria* i *Francesca Cavalliego* zrealizowanych przez Piera Luigiego Pizziego. W ramach Holland Festival oklaskiwany był w *Królu Arturze* Purcella. Ostatnio występował w Sassari (Włochy) jako Argirio w *Tankredzie* Rossiniego. Wykonuje także muzykę oratoryjną (*Pasja według św. Jana* i *Pasja według św. Mateusza* oraz *Kantaty* Bacha, *La Petite Messe Solennelle* Rossiniego), pieśni oraz inne utwory - od baroku i romantyzmu po muzykę współczesną. Jego interpretacje cykliw pieśni Schuberta: *Piękna młynarka*, *Podróż zimowa* i *Łabędzi śpiew* zostały wysoko ocenione zarówno przez publiczność, jak i przez krytykę. Ma też na swoim koncie liczne nagrania radiowe. Występował z takimi dyrygentami, jak: Alberto Zedda (Dorvil w *Jedwabnej drabince* Rossiniego), Adam Fischer (Cecco w *Księżycowym świecie* Haydna), Kenneth Montgomery (Flute w *Śnie nocy letniej* Brittena) i Simon Preston (*Wielka msza h-moll* Bacha).